

Lillehammer University College
Høgskolen i Lillehammer

Forskningsvirksomheten 2003

www.hil.no

informasjonsserien nr. 23/2004

information series no. 23/2004

ISSN 0809-1609

Henvendelser om rapporten: Direkte til det enkelte forskningsmiljøet, Forskningsutvalget eller rektor
Redaksjon: Forskningsutvalget ved Martin Rønningen og Lars Bærøe og biblioteksleder Sigbjørn Hernes
Layout og sideredigering: Senter for livslang læring ved Jean M. Røhr
Databearbeiding: Biblioteket ved Astrid Stuve
Foto: Ida Hjerkin og Finn Olsen
Trykk og innbinding: Hagen Offset as
Opplag: 1000

Forord

Fra etableringen av en distriktshøgskole på Lillehammer tidlig på 1970-tallet har forskning og utviklingsarbeid vært en vesentlig aktivitet for høgskolens vitenskapelig ansatte. Idealet om forskningsbasert undervisning har vært grunnleggende for høgskolens utvikling.

Slik er det fortsatt. Virkeområdet forskning er ikke blitt mindre viktig etter innføringen av kvalitetsreformen. Gjennom reformen har høgskolene fått delegert myndighet til å vedta lavere grads studier, mens etablering av master- og doktorgrads-utdanninger fortsatt skal godkjennes eksternt. Med den fagprofilen og det høye kompetansenivået som Høgskolen i Lillehammer presenterer, er det naturlig at høgskolen har ambisjoner om å utvikle flere mastergradstudier enn de tre som tilbys i dag, og eventuelt også etablere egne doktorgradsutdanninger.

En forutsetning for at en slik utvikling skal realiseres, er høy formalkompetanse og god forskningsinnsats fra de ansatte. I dag har 56 % av høgskolens ansatte i undervisnings- og forskerstillinger minst førstekompetanse. De sitter i kombinerte stillinger, med en definert forskningsressurs, som oftest 45 % av full stilling. Bak dette ligger en bevisst prioritering av forskning. Denne uttrykker seg i ressursene lagt inn i kombinerte stillinger, men også i en vikarstipendsordning og andre tiltak for å oppmuntre forskning.

Disse tiltakene har virket og er hovedårsaken til den høye kompetansen i fagpersonalet. Det siste tiåret har det skjedd en vesentlig økning i tallet på personer med doktorgrad, førstestilling eller professorkompetanse. Men en annen tendens er også merkelig: de siste fem år har det vært en jevn nedgang i antallet publiserte arbeider. Det kan være flere årsaker til denne utviklingen, bl a strengere registreringsrutiner. Uansett har det vært arbeidet for å snu denne utviklingen, samtidig som en drøfter og tar utgangspunkt i de nye kriteriene som utvikles for den resultatbaserte forskningsbevilgningen. Vi er nå på rett veg i forhold til å snu den nedadgående trenden og er optimister i forhold til produksjonen i 2004.

I 2003 har det også blitt viet oppmerksomhet til en viktig gruppe ansatte, stipendiatene. Antallet stipendiater har økt de siste årene og det er av stor betydning at de blir tatt vare på og integrert på en god måte i høgskolens faglige virksomhet.

Høgskolen i Lillehammer arbeider tett sammen med høgskolene i Hedmark og Gjøvik for å realisere et universitet i Innlandet. I den sammenheng er forskning og kompetanseutvikling avgjørende faktorer. Samarbeidet inkluderer også fylkeskommunene i Hedmark og Oppland, og de bidrar sterkt til det økonomiske løftet som Prosjekt Innlandsuniversitetet innebærer. De støtter utvikling og etablering av mastergrads- og doktorgradstudier. Universitetsinnsatsingen innebærer både muligheter og utfordringer til forskningsvirksomheten ved Høgskolen i Lillehammer.

Den foreliggende rapport om forskningsvirksomheten i 2003 gir et godt innblikk i ulike sider ved FoU-arbeidet ved høgskolen. På vegne av høgskolens styre vil jeg takke forskningsutvalget og spesielt prorektor Martin Rønningen for innsatsen med utarbeidingen av rapporten

A handwritten signature in black ink that reads "Gudmund Moren". The signature is written in a cursive, flowing style.

Lillehammer, mai 2004
Gudmund Moren, rektor.

Innholdsfortegnelse

Del A - Om forskning og utviklingsarbeid

Forskning og utvikling ved Høgskolen i Lillehammer 2003	2
<i>Research and Development at Lillehammer College 2003</i>	7
Bibliometri: De statlige høgskolers forskningsfinansiering.....	8
Konferanser og andre arrangementer i HiLs regi 2003	11
Forskningsutvalget.....	12

Del B - Presentasjon av FoU-virksomhet

Helse- og sosialforskning. Avdeling for helse- og sosialfag	14
Pedagogisk forskning. Seksjon for pedagogikk	17
Samtidshistorisk forskning. Seksjon for samfunnsanalyse	21
Plan-, politik- og regionalforskning. Seksjon for samfunnsanalyse	23
Filosofisk forskning. Seksjon for filosofi	25
Reiselivsforskning. Seksjon for reiselivsutdanning	27
Forskning innen økonomisk-administrative fag Seksjon for økonomisk-administrativ utdanning	30
Forskning innen film, fjernsyn og digitale medier Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap	33
Kunsterisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskolen	36
Senter for mediepedagogikk	39
Faglig utviklingsarbeid ved Senter for livslang læring.....	41
Doktorgradsstipendiater ansatt ved HiL i 2003	43
Avlagte doktorgrader 2003	47

Appendiks

Utvalg av bøker fra HiL-ansatte 2003	49
--	----

Del A

Om forskning og utviklingsarbeid
i 2003

Forskning og utvikling ved Høgskolen i Lillehammer 2003

Forskningens betydning

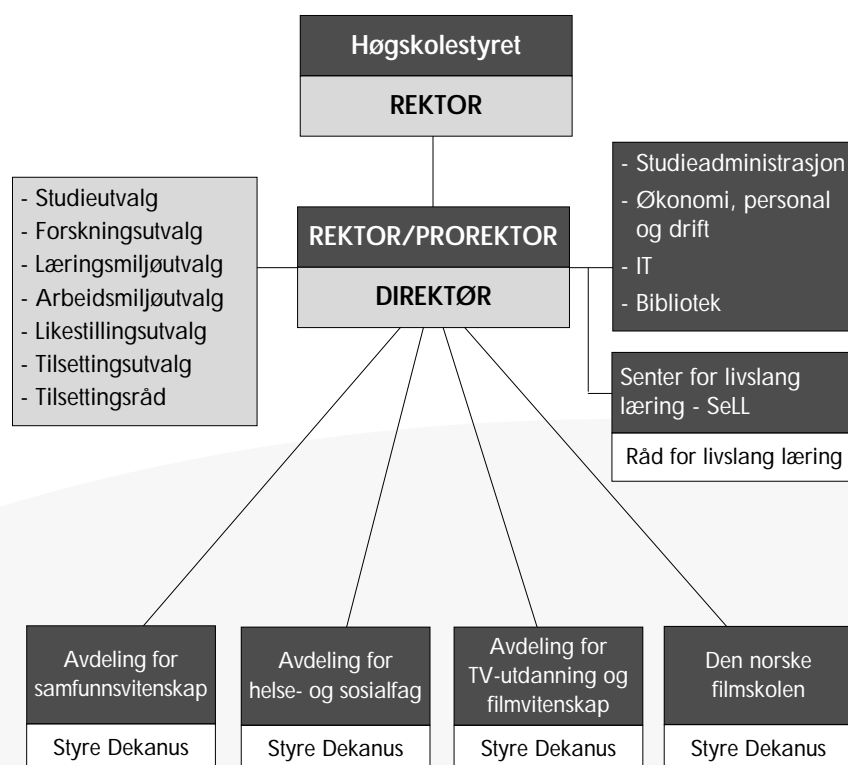
Forskning og utviklingsarbeid er en av de sentrale oppgavene som universiteter og høgskoler er pålagt. Kunnskapsproduksjon gjennom forskning er viktig av flere grunner. En nærliggende grunn er idealet om at undervisning innenfor høyere utdanning skal være forskningsbasert. Begrunnelsen for idealet er at utdanningsinstitusjonene skal ha lærere som kjenner kunnskapsfrontene, og sikrer studentene tilgang til de beste og mest oppdaterte kunnskapene innenfor de ulike fagområdene.

Et annet argument for forskningen er at et moderne og komplisert samfunn er avhengig av kontinuerlig kunnskapsutvikling for å sikre politisk, økonomisk, sosial, kulturell og miljømessig utvikling. Enklere sagt er kunnskapsproduksjonen en av de sentrale forutsetningene for å sikre velferdssamfunnet i vid forstand. Kunnskapen må formidles fra forskersamfunnet til det omgivende samfunn, og det skjer gjennom ulike kanaler og ordninger. En form for overføring av ny, forskningsbasert kunnskap til nærings-, arbeidsliv og øvrig samfunnsliv skjer når velkvalifiserte studenter går ut i arbeidslivet. Dette er kanskje en undervurdert form for kunnskaps-

formidling. I tillegg må naturligvis forskere være i direkte dialog og interaksjon med nærings- og arbeidsliv.

Et tredje argument for forskningens plass ved en høgskole, er av mer intern karakter. Statlige høgskoler har gjennom kvalitetsreformen fått delegert myndighet til å vedta lavere grads studier. Mastergrads-utdanninger og doktorgradsutdanninger ligger imidlertid utenfor høgskolenes myndighetsområde. Slike utdanninger må vurderes og godkjennes faglig av NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) i tillegg til at utdannings- og forskningsdepartementet må godkjenne oppstart av utdanningene. NOKUT stiller høye krav til høgskoler som søker faglig godkjenning av mastergrads- og doktorgrads-utdanninger. Ett av de helt avgjørende kriteriene er kravet til høgskolenes formalkompetanse. Det kreves et visst antall ansatte med førstestillings- og professorkompetanse og god forskningsvirksomhet.

Mange høgskoler ønsker å tilby mastergrads-utdanninger dels som ledd i faglig utvikling av institusjonene, og dels for å få tilgang på nye studentgrupper. Høgskolen i Lillehammer (HiL) har i noen år tilbudt mastergradsutdanning i pedagogikk, og vil fra

høsten tilby to nye mastergradsutdanninger ved Avdeling for helse- og sosialfag. I tillegg utvikler HiL studieplaner for flere mastergradsstudier som det skal søkes om godkjenning av. Dette er mulig fordi høghskolen i lang tid har hatt forskningsmotiverte medarbeidere, og lagt forholdene til rette for at disse har kunnet utføre meritterende forskning. Satsingen på forskning blir ikke mindre viktig i framtida. Det er nødvendig for å sikre både etablerte og nye mastergradsutdanninger.

HiL har også ambisjoner om å utvikle egne doktorgradsutdanninger på sikt. I høghskolens strategiske plan for perioden 2004 –2007 er det nedfelt et mål om å tilby en doktorgradsutdanning i løpet av planperioden, samt at flere mulige doktorgradsområder skal utredes. Utviklingen av både nye mastergradsutdanninger og satsingen på doktorgradsutdanninger støttes økonomisk og skjer dels i regi av prosjekt innlandsuniversitetet. Prosjektet er et samarbeid mellom Høghskolen i Hedmark, Høghskolen i Gjøvik, Høghskolen i Lillehammer, Hedmark fylkeskommune og Oppland fylkeskommune med et langsiktig mål om å etablere et universitet i innlandet i løpet av 10 år. Denne prosessen er krevende både faglig og økonomisk. En sentral faglig utfordring er knyttet til vedlikehold og videreutvikling av formalkompetanse. For at en eller flere av de nevnte høghskolene skal få godkjent doktorgradsutdanninger må de dokumentere at ansatte har høy formalkompetanse, at det drives forskning på høyt nivå og at forskerne er tilknyttet nasjonale og internasjonale faglige nettverk. Med andre blir universitetsambisjonen kun en løs visjon om HiL og de andre høghskolene ikke satser tungt og målrettet på forskning.

Et siste argument for å satse på forskning ved HiL, er av pekuniær karakter. Høghskoler og universiteter har fått et nytt finansieringssystem bestående av en basisbevilgning og en resultatbasert finansieringskomponent. I den siste komponenten inngår blant annet forskningsproduksjon målt i antall publikasjoner i bestemte publikasjonskanaler. For å sikre et best mulig finansieringsgrunnlag må HiL kort og godt hevde seg i denne "forskningskonkurransen".

Organisering

Høghskolen er organisert i fire fagavdelinger, henholdsvis Avdeling for samfunnsvitenskap (ASV), Avdeling for helse- og sosialfag (AHS), Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap (TVF) og Den norske filmskolen (Dnf). Høghskolen har også en etter- og videreutdanningsenhet, Senter for Livslang Læring (SELL), som organisatorisk er plassert direkte under direktøren. Fjernundervisning står sentralt i arbeidet ved SELL.

Avdelingene ledes av dekaner og

avdelingsstyrer. Dekanene er både faglige og administrative ledere ved de respektive avdelingene, og har dermed det overordnede ansvaret for FoU-virksomheten ved sine enheter. HiL har nylig revidert organisasjonsstrukturen, og det arbeides med å utvikle funksjoner på avdelingsnivå som kan støtte dekanenes arbeid med forskningsledelse.

Gjennom de siste 4-5 åra har HiL stimulert etablering av forskningsgrupper. Gruppene er et tiltak for å sikre den enkelte forsker et støttende og stimulerende fagmiljø, og skal i tillegg styrke akkvisisjonsevnen, sikre kapasitet til prosjektgjennomføring og ikke minst bidra til kvalitetssikring av forskningsvirksomheten. Det byr på visse utfordringer å opprette velfungerende forskningsgrupper. Blant annet betinger en gruppedannelse at et antall personer har en viss faglig og tematisk fellesinteresse, gruppene skal innpasses i den øvrige organisasjonsstrukturen og hensiktsmessige insentivordninger må vurderes. Erfaringene med forskningsgrupper er noe blandet, men et antall grupper fungerer godt i dag, og forventes å spille en viktig rolle i den totale forskningsproduksjonen framover.

42 av ca 140 ansatte i undervisnings- og forskerstillinger er medlemmer av forskningsgrupper. I tillegg ønsker 22 ansatte å knytte seg til, eller etablere nye grupper. Dette viser at forskningsgruppene etter hvert samler et betydelig antall forskere, og at gruppeordningen bør videreutvikles som organisatorisk løsning for FoU-virksomheten. Forskningsgruppene kan eksempelvis utvikles til å bli en klarere og mer dedikert støtte til dekanenes utøvelse av forskningsledelse.

Forskningsgruppene er angitt i tabell 1, og kan kontaktes direkte for nærmere informasjon om virksomheten.

Senter for mediepedagogikk skiller seg ut fra de andre gruppene fordi det er en senterkonstruksjon som er etablert for en prøveperiode på tre år. Senteret har noe mer omfattende oppgaver enn forskningsgruppene, og er direkte underlagt rektor.

Høghskolen har også et sentralt forskningsutvalg (FU). Forskningsutvalget har fått delegert ansvar for å utvikle forslag til endringer og forbedringer i høghskolens FoU-policy med tilhørende virkemidler. Forskningsutvalget har en framtreddende rolle under

Tabell 1: Forskningsgruppene

Gruppe/tema	Leder
Regionalforskning	Professor Håvard Teigen
Omstilling i offentlig sektor	Professor Rolf Rønning
Barns og unges oppvekst og sosialisering	Professor Pär Nygren
Forskning om funksjonshemmede	Førsteamanuensis Ole Petter Askheim
Etikk og livssyn	Førsteamanuensis Terje Ødegaard
Senter for mediepedagogikk	Førsteamanuensis Yngve Nordkvelle

Institutt for Naturforskning og Lillehammer Kunnskapspark. Området utgjør samlet et slagkraftig norsk forskningsmiljø.

Kompetansesituasjonen ved HiL

I landsmålestokk er HiL en liten høyskole, men er sannsynligvis mer enhetlig enn de øvrige statlige høyskolene. Dette skyldes hovedsakelig at HiL er en videreføring av tidligere Oppland Distrikthøgskole uten sammenslåing med andre høyskoler. Sammenliknet med andre statlige høyskoler har HiL relativt høy formalkompetanse.

Ved utgangen av 2003 hadde HiL 138 personer ansatt i undervisnings- og forskerstillinger, inkludert 8 doktorgradsstipendiater. I tillegg kommer fire personer ansatt som avdelingsledere (dekaner). Som tabellen indikerer, kuliminerte veksten i antall ansatte omkring tusenårsskiftet.

I 2003 hadde 56% av de ansatte i undervisnings- og forskerstillinger minst førstestillings-kompetanse (førstelektorer, førsteamanuenser og professorer). Denne andelen har vært stabil de siste åra. Andelen ansatte med professorkompetanse ved HiL er derimot stigende, og ligger i dag på 19%. Målt ved formalkompetanse hevder HiL seg godt, og har en betydelig høyere andel av ansatte med henholdsvis førstestillings- og professorkompetanse enn hva de statlige høyskolene samlet har. Likevel har HiL vesentlig svakere formalkompetanse enn universitetene og de vitenskapelige høyskolene.

Det økende antallet ansatte med doktorgrad, førstestillings- eller professorkompetanse gjennom det siste tiåret innebærer en forsterkning av den kompetansemessige infrastrukturen. Dette er en forutsetning for å nå målet om flere mastergrads-utdanninger og på sikt en eller flere doktorgrads-utdanninger. Slike utdanninger er de faglige byggeklossene som kan realisere universitetsambisjonen i innlandet.

Den norske filmskolen er høyskolens eneste kunstfaglige utdanning, og har tilført høyskolen en ny faglig dimensjon. Fagmiljøet ved den norske

styret og styrets leder (rektor) i arbeidet med å forvalte og videreutvikle HiLs forskningspolitikk med tilhørende virkemidler. Forskningsutvalget tildeler årlig vikarstipend til et visst antall søkere med FoU-prosjekter av høy kvalitet. Stipendiet gir mottakeren anledning til å forske på heltid i ett semester. Søkere som arbeider med doktorgrad gis første prioritet ved tildeling. I 2003 ble det delt ut 8 vikarstipend for halvårslige forskningspermisjoner.

FU gir også økonomisk støtte til vitenskapelige ansatte som presenterer papers på internasjonale forsknings-konferanser. Tildelingskriteriene sikrer at søkerne deltar aktivt på konferansen. Det ble i 2003 gitt støtte til 21 personer for slik deltakelse på internasjonale konferanser.

Andre virkemidler er tilskudd til deltakelse på dr. grads kurs, tilskudd til språkvask av artikler, tilskudd til utenlandsopphold og tilskudd til akkvisisjonsarbeid. Fra 2003 har forskningsutvalget også etablert insentiver for å styrke publiseringen i internasjonale og nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med fagfelle-vurdering.

Den årlige FoU-rapporten, som du nå holder i hånden, utarbeides av forskningsutvalget. Videre har FU ansvar for de løpende publikasjonsseriene for FoU-arbeider ved HiL: Forskningsrapport- og Arbeidsnotatserien. Rene informasjons- og formidlingsarbeider trykkes i Informasjonsserien. Alle selges gjennom studentsamskipnadens bokhandel Mjøsbok (se annonse i appendiks).

I tillegg til den FoU-kapasitet som HiL besitter, huser Storhove-området Østlandsforskning, Norsk

Tabell 2: Vitenskapelig ansatte ved HiL 1994-2003

	1994	1998	2000	2001	2003
Totalt	90	130	141	139	138
Professorer	4	12	20	23	26 (18,8%)
Dosenter	4	3	1	1	1 (0,7%)
1.amanuenser	27	40	43	40	29 (21,0)
Amanuenser	33	21	15	15	10 (7,2%)
Lektorer/1.ektorer	13	35	41	43	50 * (37,0%)
Høgskolelærere	7	15	17	14	14 (10,1%)
Stipendiater	0	4	3	3	8 (5,8%)
Antall kvinner	27	41	44	38	46 (33,3%)

* Derav 22 førstelektorer

Tabell 3: Kompetansekrav for stillingstyper ved høyere undervisnings- og forskningsinstitusjoner i Norge

Stilling	Kompetansekrav
Professor:	Tilsvarende internasjonal og/eller nasjonal standard innen fagområdet. Vitenskapelig produksjon i omfang tilsvarende to doktorgrader.
Høgskoledosent:	Kvalifikasjoner godt over førsteamanuensis.
Førsteamanuensis:	Doktorgrad eller vitenskapelige produksjon i tilsvarende omfang og kvalitet. På sikt skal alle nytilsatte tilfredsstille krav om førstestillingskompetanse ved tilsetning (førsteamanuensis eller førstelektor).
Førstelektor:	Samme nivå som førsteamanuensis. Vurderingen foretas imidlertid på et bredere grunnlag, spesielt vektlegges undervisningserfaring og pedagogisk arbeid.
Amanuensis:	Gikk ut som tittel 1.2.95. De som har amanuensiskompetanse fra tidligere beholder tittelen. Erstattet av høgskolelektor.
Høgskolelektor:	Høyere grad eksamen ved universitet eller høgskole samt forskningskvalifikasjoner utover hovedfagsnivå og/eller relevant yrkespraksis.
Høgskolelærer:	Minst 4 års høyere utdanning og relevant yrkespraksis. Kategorien skal brukes i begrenset utstrekning, såsom i praktisk opplæring av studenter.
Øvingslærer:	Som høgskolelærer - hovedsakelig knyttet til praksisrettledning for lærerutdanningen.

filmskolen har hatt krevende oppgaver i forbindelse med etableringen av de 6 studieretningene innenfor film. I de kommende åra blir det viktig å finne ressurser til kunstnerisk utviklingsarbeid, og organisere denne virksomheten på en hensiktsmessig måte. Kunstnerisk utviklingsarbeid er for øvrig likestilt med forskning i Lov om universiteter og høgskoler.

FoU-produksjonen ved HiL i 2003

Etter innføring av kvalitetsreformen har statens finansieringssystem for statlige høgskoler bestått av tre komponenter. Den ene komponenten er basisbevilgning, den andre er resultatbasert bevilgning knyttet til studentgjennomstrømning, og den tredje komponenten er resultatbasert forskningsbevilgning. Den resultatbaserte forskningsbevilgningen har så langt ikke vært knyttet til produksjon, men formalkompetanse (antall ansatte i førstestillinger), størrelse på ekstern finansiering og antall studenter. Forskningsbevilgningen vil nå bli endret slik at kriteriet blir antall publikasjoner. Kriteriet er ennå operasjonalisert, men sannsynligvis vil artikler i vitenskapelige tidsskrifter

med fagfellelvurdering og fagbøker utgitt på utvalgte forlag bli lagt til grunn for bevilgningsstørrelse. Følgelig vil det i framtida bli mest interessant å følge utviklingen i publiseringsfrekvensen innenfor disse to publikasjonskanalene.

Sjøl om bevilgningssystemet premierer kun to publikasjonskanaler, bør ikke andre kanaler og publikasjonstyper glemmes. Ulike praksisfelt er neppe de mest frekvente lesere av vitenskapelige tidsskrifter, og det blir neppe mulig å utgi alle FoU-resultater som forlagsbøker eller artikler i meritterte tidsskrifter. Følgelig bør HiL fortsatt gi rom for publisering gjennom for eksempel interne publikasjonsserier, kronikker og andre populærvitenskapelige formidlingsformer. I dette henseendet er det ikke snakk om enten-eller, men både-og i et eller annet blandingsforhold. Likevel er det nødvendig å prioritere de publiseringskanaler som gir høgskolen inntekter, ikke minst fordi HiL tradisjonelt har hatt en lav andel av publikasjonene i internasjonale tidsskrift med refereeordning. Tabell 4 viser HiLs produksjon de fem siste åra.

Det har gjennom 5 år vært en jevn nedgang i det totale antallet publikasjoner. Dette er naturligvis

Tabell 4: Vitenskapelige publikasjoner i periode 1999-2003

Type publikasjon	1999	2000	2001	2002	2003
Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter	15	15	7	7	9
Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter	0	4	9	1	6
Faglige bøker/lærebøker	15	8	10	7	12
Kapitler i faglige bøker/lærebøker	23	17	19	11	9
Andre vitenskapelige rapporter utgitt av HiL	42	40	28	31	26
Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor HiL	4	11	1	4	5
Foredrag/paper ved vitenskapelige konferanser	60	49	52	52	32
Totalt	159	144	126	113	99

bekymringsfullt. Nedgangen fra 1999 til 2001 er den mest oppsiktsvekkende, for det er vanskelig å peke på forhold som skulle tilsi redusert publiseringsfrekvens. Nedgangen i 2002 var i og for seg forventet fordi mange vitenskapelig ansatte brukte mye tid på arbeidet med ny gradsstruktur og tilhørende omstilling av utdanningstilbudet knyttet til kvalitetsreformen. 2003 har også vært et krevende år med igangsetting av nye utdanninger og utvikling av studieplaner for nye mastergradsutdanninger. For HiL er det nå en utfordring å vri mer krefter, oppmerksomhet og ressurser over på forskningsmessig publisering.

Sjøl om det totale antall publikasjoner falt 2002 til 2003, er det visse lyspunkt. Med hensyn til de nye kriteriene for resultatbasert forskningsbevilgning, er det de fire første kategoriene i tabell 3 som er mest interessant. I 2003 hadde HiL 36 publikasjonene i disse kategoriene mot 26 i 2002. Med andre ord en utvikling i riktig retning.

HiL har kartlagt publiseringsplanene blant de vitenskapelig ansatte, og de er meget ambisiøse for 2004. Sammert er det planer om 54 artikler i internasjonale tidsskrift med refereordning, 34 artikler i nasjonale tidsskrift med refereordning og 27 fagbøker (på forlag). Mye tyder på at disse planene ikke vil bli fullt ut realisert. Publisering i tidsskrifter er en tidkrevende prosess, og tar i det minste lang tid fordi artiklene skal vurderes av fagfeller, gjerne bearbeides før de aksepteres, og i tillegg har tidsskriftene vanligvis ventelister for antatte artikler. De samme tidkrevende prosessene gjør seg også gjeldende ved utgivelse av fagbøker på forlag. Erfaringsmessig vil også noen manus bli refusert. De høye ambisjonene er likevel uttrykk for bevissthet om, og vilje til å prioritere forskningsmessig publisering i riktige kanaler. Om halvparten av de planlagte publikasjonene realiseres, vil HiLs forskningsproduksjon bli god i 2004. Allerede etter første kvartal i 2004, har HiL-ansatte fått publisert nesten like mange artikler som i hele 2003. Det lover godt!

Høgskolen har også i 2003 deltatt i Norges forskningsråds nasjonale forskningsdager. Arrangementet omfattet kronikker, populærvitenskapelige foredrag i Lillehammer biblioteks lokaler og flere godt besøkte seminarer. Videre har seksjon for samtidshistorie, som tidligere år, holdt en serie med lokalhistoriske seminar som har samlet mange tilhørere.

Doktorgradsstipendiater

HiL har i lengre tid hatt 2-3 doktorgradsstipendiater. Antallet stipendiater er nå i ferd med å øke relativt sterkt, og HiL hadde 8 stipendiater i 2003. I løpet av 2004 vil høgskolen ha 14 stipendiater. De er ansatt ved høgskolen, men gjennomfører doktorgradsutdanningen ved universiteter eller vitenskapelige høgskoler.

Av flere grunner er stipendiatene en svært interessant gruppe for høgskolen. De representerer faglige impulser, de frambringer ny kunnskap, de representerer et rekrutteringspotensial når HiL skal rekruttere nye medarbeidere, og de vil bidra positivt til forskningsproduksjonen. Stipendiatene er mer utførlig omtalt i et senere kapittel.

Kort oversikt over årsrapporten

Videre i del A finner leserne en interessant bibliometrisk artikkel knyttet til finansieringsmessige utfordringer for statlige høgskoler. Deretter følger en oversikt over konferanser og arrangementer samt en kort omtale av forskningsutvalget.

I del B presenteres forskningsvirksomheten ved ulike enheter innen høgskolen, inkludert publikasjoner fra 2003. Publikasjonslisten er ikke fullstendig, men omfatter de elleve viktigste kategoriene. Det er angitt en kontaktperson for hver av enhetene som presenteres. Om noen ønsker mer inngående informasjon om forskningsvirksomheten, kan de ta kontakt med nevnte personer, eller forskningsutvalgets leder (Martin Rønningen, tlf 61 28 83 18, e-post Martin.Ronningen@hil.no) eller sekretær (Lars Bærøe, tlf 61 28 80 61, e-post Lars.Baroe@hil.no). Videre omfatter del B en omtale av doktorgradsstipendiatene.

I appendikset presenteres et utvalg bøker som ansatte har utgitt i 2003, og lesere som ønsker å bestille publikasjoner finner her en adresse for bestilling.

God lesning!

*Forskningsutvalget HiL
v/Martin Rønningen leder*

Research and Development at Lillehammer University College in 2003

Through research and development, Lillehammer University College aims at being a centre of competence for the region, contributing to national research and competing internationally within high competence areas. The work comprises both basic and applied research. International integration prerequisites an understanding of the interaction between local, national and international changes. The college wants to develop a research culture where competence is developed in the understanding of social changes and academic evolution.

As a state-owned college, Lillehammer University College is relatively small, representing some 3% of total higher education at such institutions in Norway. The school has its basis in the former Oppland College, with all its activities located north of Lillehammer in the former Radio and TV Centre built for the Winter Olympics '94.

In 2003, the school employed more than 200 persons, of whom 138 represent the academic staff, 33% were women. Somewhat less than half of the academic staff's working time is devoted to research and development.

Much emphasis is put on developing competence at the college; through participating in doctorate programmes, increasing the number of publications

especially in national and international journals and books, participating in international conferences and in academic debates, increasing the financial support from external sources etc. All teaching shall be based on research activities.

About 41% of the staff satisfy the requirements as associate professors (doctorate or similar, or higher) and 26 persons were full professors in 2002. Although low compared to the universities, the proportion is high compared to other colleges and is still increasing. Obviously, Lillehammer University College's long-range efforts towards building up competence are effective.

Even if the total number of research publications has decreased during recent years, the number is still very significant. Ninety-nine publications were reported. Nine articles were published in international journals with referees. Besides having its own value, the research activities contribute in making Lillehammer University College an even better institution for higher education. In addition, the research activities increase the level of knowledge and competence in the region where Lillehammer University College is sited.

*Committee for Research and Development,
Lillehammer University College
Martin Rønningen*

Bibliometri :

De statlige høgskolers forskningsfinansiering

Innledning

De statlige høgskoler har en tredelt målsetting - undervisning, forskning og formidling. Alle tre virksomheter griper i hverandre, men finansieres separat og ut fra forskjellige kriterier. Mens finansieringsmodellen for undervisning allerede har trått i kraft, er forskningsdelen under utarbeiding, mens en finansiering av formidling er under vurdering. Ut fra det som er signalisert om modellen for forskningsfinansiering vil en her foreta en simulering av hvilke konsekvenser dette kan få for den enkelte høgskole.

Forskningsproduksjon 2002 og 2003

De statlige høgskoler må hvert år avgi rapport om aktiviteten til departementet (UFD) etter et fastlagt oppsett. En del av dette omfatter forskning - blant annet hvor mange som har tatt doktorgraden, samt hvor mange publiseringer de vitenskapelige ansatte har forfattet i det gjeldende rapporteringsår. I mange år har UFD vært interessert i syv forskjellige publikasjonskategorier, uten at rapporteringen har ført til merkbare konsekvenser for høgskolen. Rapporteringen skulle gi et bilde av høgskolens totale virksomhet, men egenrapporteringen hadde dårlig kvalitet. Innen én av de syv publikasjonskategorier rapporterte alle statlige høgskoler til sammen 174 publiseringer for året 2002, mens det kun var 40 publiseringer som hadde de kvalitetskrav som kategorien krevde. På grunnlag av disse rapporteringene kunne ingen troverdig finansieringsmodell bygges. Dagens fordeling av forskningskomponenten i budsjettet er basert på antall med førstekompetanse, oppnådde studiepoeng og eksternt finansierte prosjekter. I St.prp. 1 (2003-2004) står det: "For å få ein meir treffsikker premiering av oppnådde resultat i forskningsfinansieringa kan indikatoren vitenskapleg publisering erstatte nokre av dagens indikatorar i den resultatbaserte omfordelinga forskningsmidlar, som til dømes førstestillingar eller studiepoeng, der den direkte sammenhengen med forskningsresultat er mindre openbar."

Departementet har gitt Universitet- og høgskolerådet (UHR) i oppdrag å utarbeide et system for registrering av vitenskapelige publiseringer. Med vitenskapelig publikasjon mener man at publikasjonen må:

1. presentere ny innsikt
2. være i en form som gjør resultatene etterprøvbare eller anvendelige i ny forskning

3. være i et språk og ha en distribusjon som gjør den tilgjengelig for de fleste forsker som kan ha interesse av den
4. være i en publiseringskanal (tidsskrift, serie, bokutgiver, nettsted) med rutiner for fagfellevurdering

Utvalget har også lagt ut foreløpige lister over tidsskrifter som er mer inkluderende enn de ovenfornevnte kriterier - flere anerkjente tidsskrifter uten fagfellevurdering er tatt med.

På bakgrunn av disse opplysningene er det mulig å simulere en tenkt tildeling for de statlige høgskoler ut fra høgskolenes egenrapporteringer av publiseringer. Til grunn for simuleringen er de kategoriene som samstemmer med UHRs lister for vitenskapelige publikasjoner. Dette innebærer artikler i vitenskapelige tidsskrifter - nasjonalt og internasjonalt - med og uten fagfellevurdering. I tillegg til bøker utgitt på forlag er også antall doktorgrader inkludert i simuleringen (tabell 1).

Økonomiske konsekvenser

Ved å vekte de forskjellige kategoriene (artikler - 200 poeng, bøker - 400 poeng og avhandlinger - 1000 poeng), samt legge til grunn den summen som UFD har bevilget til "Resultatbasert omfordeling" vil en utregning kunne foretas. Her er publikasjonsdataene for 2002 benyttet til en tenkt 2003-budsjett, mens publikasjonsresultatet for 2003 er grunnlag for et tenkt 2004-budsjett. Simuleringen har noen svakheter som det må tas forbehold om; vektningen av publiseringskanal vil trolig bli mer nyansert - artikler vil trolig deles inn i tre kategorier (A, B og C) etter tidsskriftets anerkjennelse, dataene vil ikke baseres på egenrapportering, men hentes ut fra bibliografiske databaser som ISI (internasjonale tidsskriftsartikler), NORART (nasjonale og nordiske tidsskriftsartikler) og BIBSYS (bøker). I tillegg kommer forskjellig publiseringspraksis mellom de forskjellige vitenskapsgrener.

I 2003 ble det bevilget kroner 292 539 002,- mens det i 2004 ble bevilget kroner 337 777 868,- til de statlige høgskoler på grunnlag av eksternt finansiert virksomhet, studiepoeng og antall med førstestillinger. I denne simuleringen er hele beløpet fordelt på bakgrunn av vitenskapelige publiseringer (tabell 2).

Tabell 1: Statlige høgskolers vitenskapelige publiseringer 2002 og 2003

Høgskole	Artikler i vitenskapelige tidsskrifter 2002	Faglige bøker/lærebøker 2002 utgitt på forlag	Doktorgrads avhandl. 2002	Artikler i vitenskapelige tidsskrifter 2003	Faglige bøker/lærebøker 2003 utgitt på forlag	Doktorgrads-avhandl. 2003
HiAgder	91	43	5	95	53	2
HiAkershus	14	4	3	14	2	1
HiBergen	21	9	4	37	7	3
HiBodø	36	12	1	53	15	1
HiBuskerud	20	11	2	10	7	1
HiFinnmark	16	8	0	9	3	1
HiGjøvik	12	1	1	17	2	0
HiHarstad	11	1	0	14	1	0
HiHedmark	24	18	1	23	13	3
HiLillehammer	18	8	0	31	12	1
HiMolde	18	5	0	11	0	6
HiNarvik	10	1	2	15	2	2
HiNesna	2	3	2	4	1	1
HiNord-Trøndelag	23	5	2	19	10	2
HiOslo	117	71		136	50	5
HiSogn og Fjordane	28	14	1	27	3	2
HiStavanger	134	44	5	110	20	5
HiSør-Trøndelag	35	10	2	27	23	2
HiTelemark	42	19	6	43	27	4
HiTromsø	7	9	1	13	11	0
HiVestfold	13	29	2	12	21	1
HiVolda	16	18	1	15	11	3
HiØstfold	42	34	2	20	43	2
HiÅlesund	8	4	0	7	1	0
HStord/Haugesund	8	1	3	10	3	0
Samisk høgskole	3	0	1	3	3	0
Totalt ant. publ.	769	382	47	775	344	48

Tabell 2: Økonomiske konsekvenser

Høgskole	Antall vitenskapelige dokumenter 2002	Simulert tildeling for 2003	Differ. simuler. og faktisk tildeling 2003	Antall vitenskapelige dokumenter 2003	Simulert tildeling for 2004	Differ. simuler. og faktisk tildeling 2004
HiAgder	139	33 423 574	6 684 864	150	41 850 341	10 192 878
HiAkershus	21	6 122 140	-219 004	17	4 561 885	-3 135 153
HiBergen	34	9 762 331	-6 247 708	47	13 090 628	-6 038 044
HiBodø	49	10 755 110	-3 890 319	69	17 454 171	152 005
HiBuskerud	33	8 604 088	-1 768 079	18	5 751 943	-6 322 140
HiFinnmark	24	5 294 824	-2 588 862	13	3 966 857	-4 806 929
HiGjøvik	14	3 143 801	-1 457 063	19	4 165 200	-1 223 677
HiHarstad	12	2 151 022	-427 686	15	3 173 486	57 102
HiHedmark	43	10 755 110	-114 290	39	12 693 942	-372 895
HiLillehammer	26	5 625 750	-6 549 621	44	11 900 571	-1 769 434
HiMolde	23	4 632 971	470 486	17	8 132 057	3 572 928
HiNarvik	13	3 640 191	-2 013 011	19	5 751 943	-235 833
HiNesna	7	2 978 338	80 238	6	2 181 771	-1 191 828
HiNord-Trøndelag	30	7 114 919	-3 523 417	31	9 718 799	-2 239 666
HiOslo	188	42 854 978	14 866 230	191	51 767 483	17 046 294
HiSogn og Fjordane	43	10 093 257	896 130	32	8 528 742	-1 786 295
HiStavanger	183	40 869 419	12 161 818	135	34 709 998	311 763
HiSør-Trøndelag	47	10 755 110	-7 179 918	52	16 462 456	-4 428 596
HiTelemark	67	18 200 956	1 520 985	74	23 206 113	4 566 687
HiTromsø	17	4 963 897	-2 539 827	24	6 942 000	-1 727 969
HiVestfold	44	13 402 522	1 714 813	34	11 702 228	-1 366 676
HiVolda	35	9 431 404	1 129 871	29	10 313 828	1 357 947
HiØstfold	78	19 855 588	6 862 779	65	23 007 770	8 854 385
HiÅlesund	12	2 647 412	-1 069 568	8	1 785 086	-2 086 967
HStord/Haugesund	12	4 136 581	-6 825 029	13	3 173 486	-7 434 200
Samisk høgskole	4	1 323 706	25 185	6	1 785 086	54 314
Totalt ant. publ.	1198	292 539 002	0	1167	337 777 868	0

Finansiering pr. publikasjon i de forskjellige kategorier er også interessant å ta med i en slik sammenheng (tabell 3).

Tabell 3: Stykkpris pr. publikasjon

	2003	2004
Vitenskapelig artikkel	165 463	198 343
Bok utgitt på forlag	330 926	396 686
Doktorgradsavhandling	827 316	991 714

Den relativt kraftige økningen fra 2003 til 2004 er en kombinasjon av økt bevilgning fra UFD og en reell nedgang i antall publikasjoner som er produsert - stikk i strid med finansieringsmodellens hensikt om mer forskning for pengene. Det er lite trolig at en slik utvikling vil fortsette - "mer forskning for pengene" tyder på det motsatte.

Totalbildet viser at flertallet av høgskolene kommer ut i minus i forhold til dagens praksis. De store høgskolene (Agder, Oslo, Stavanger og Østfold) gavner mest i simuleringen. På tross av at Stavanger har en publiseringsnedgang på ca. 25% fra 2002 til 2003 vil de likevel bli tildelt mer enn dagens ordning gir dem. Buskerud og Stord/Haugesund har relativt store eksterne inntekter som kan forklare det store gapet mellom faktisk og simulert bevilgning. Lillehammer innførte en lokal incentivmodell i 2003 som ser ut til å ha gitt resultater.

Selv om Molde nærmest halverer antallet publikasjoner, så øker de sin ressurs med nærmere 3 mill. Forklaringen ligger i 6 doktorgradsavhandlinger på ett år. Ketchup-effekten (hvor alt kommer på en gang)

ser ut til å være forklaring på de fleste høgskolers finansielle variasjon fra et år til et annet.

Det er lite trolig at alle nyansene i forskningsdokumentasjonen vil bli reflektert i et framtidig finansieringssystem. F.eks. er kategorien "vitenskapelig artikkel med fagfellevurdering" et grovmasket nett som kan deles inn i flere typer; en empirisk undersøkelse basert på eksisterende data eller spesielt innsamlet empiri, metodeartikkel eller kritikk av en metode, oversiktsartikkel eller en oppfølging av en tidligere undersøkelse kan nevnes som eksempler.

Det knytter seg spenning til hvordan den nye finansieringsmodellen for forskning vil innføres. Vil UFD velge 2004 som et indeksår dvs. at 2004-produksjonen vil bli sett på som et normalår og at alle svingninger vil måles ut fra dette? Dette vil slå uheldig ut for de høgskoler som allerede har en høy produksjon i forhold til ressurser, mens andre høgskoler som i mindre grad har utnyttet sitt potensiale har alt å vinne. Eller vil UFD basere finansieringsordningen på stykkpris pr. publisering som er benyttet i denne artikkelen? I så fall bør en benytte gjennomsnittstall for flere år for å unngå de største svingningene fra et år til et annet. En kan også tenke seg at publiseringstallene vil erstatte en eller flere av de eksisterende parametere (ekstern finansiert virksomhet, studiepoeng eller antall ansatte med førstekompetanse). Det er heller ikke fremmed at siteringsanalyser vil bli benyttet i en framtidig finansieringsmodell. Hvilken virkning en slik finansieringsmodell vil ha på forskningen i et langsiktig perspektiv er usikkert, men det kan tenkes at selve finansieringen vil ha en direkte innvirkning på hvilke veier forskningen vil ta.

Fenomenet er ikke nytt - Ludvig Holberg har beskrevet det for omtrent 250 år siden, men da med bokhandlerne som oppdragsgivere: "Hvad kunde en Bayle en Clericus og andre store Mænd ikke have produceret, hvis de ikke havde ligesom staaet udi de Hollandske Boghandlers Tieneste, og hvis de stedse havde kundet skrive, hvad de vilde, og ikke været tvungne til at bruge Pennen, for at befordre deres Principalers Næring. De og andre anseelige Skribentere have af den Aarsag ofte ikke alleene været nødte til at skrive mod deres Inclination [tilbøyelighet, lyst], men end ogsaa at haste med deres Skrifter, at de kunde blive færdige til de bestæmte Markeder."

Sigbjørn Hernes
Biblioteksleder

Konferanser og andre arrangementer i HiLs regi i 2003

Helse- og sosialrettsseminar

Helse- og sosialrettsseminaret ble for andre gang arrangert av Høgskolen i Lillehammer den 6. - 7. februar. Seminaret er et årlig lukket seminar for jurister fra universitet og høyskoler som forsker på sosial- og helsejuss. Årets seminar tok opp temaene "rettighetsfesting", "tvang og makt i sosialtjenesten", "faglig forsvarlighet i helsetjenesten" og "forskning i sosialtjenesten". Årets seminar var også en hyllest til professor Asbjørn Kjønstad som fikk sin 60-års dag feiret under seminaret med en festmiddag til ære for jubelanten. Årets seminar samlet rekordmange deltakere - 59 stk. Seminaret startet med første dag på HiL og ble avsluttet på Radisson SAS Lillehammer Hotel.

Didaktikk og teknologi

Konferansen "Didaktikk og teknologi" ble for tredje gang arrangert av Høgskolen i Lillehammer. Denne gangen på Radisson SAS Lillehammer Hotel den 13. - 14. februar. Konferansen tok opp temaet "Dialog og nærhet i fleksibel undervisning", hvor en viktig problemstilling var å se på hvordan vi kan sette didaktiske krav til den nye undervisningsteknologien og gjøre den mer egnet for våre formål. Konferansen samlet 292 deltakere fra både Norge og Sverige, samt foredragsholdere fra USA og Danmark. Rapport fra konferansen er utgitt av Høyskoleforlaget. Sentralorganet for fleksibel læring i høyere utdanning (SOFF) støttet konferansen økonomisk.

Sosiale tjenester for familier som har barn med funksjonshemninger

Dagskonferansen om Sosiale tjenester for familier som har barn med funksjonshemninger ble arrangert på Radisson SAS Gardermoen Hotel den 7. april 2003 og Scandic Hotel Bergen City i Bergen den 10. november 2003. Konferansene var et samarbeid mellom Sosial- og helsedirektoratet, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA), Østlandsforskning og Høgskolen i Lillehammer.

Bakgrunnen for konferansene var Sosial- og helsedirektorates forskningsprosjekt "Omsorgslønn til foreldre med funksjonshemmede barn". Konferansen

tok for seg temaer omkring de viktigste sosiale hjelpetilbudene til familier med barn med funksjonshemninger og hva som ser ut til å være sterke sider og mangler ved dagens tjenester. Spørsmål ble stilt om hvordan hjelpetilbudet kan forbedres gjennom endring av de eksisterende tjenestene, bedre koordinering av tjenestene og ved å utvide tjenesterepertoaret for denne målgruppa. Temaene på konferansen hadde stor aktualitet i forbindelse med de politiske målsettinger om økt kvalitet i alle ledd i tjenesteapparatet. Foredragene fra konferansen foreligger i bokform utgitt av Gyldendahl Forlag. Dagskonferansene samlet 160 deltakere på Gardermoen og 76 deltakere i Bergen.

TT ordingen - statlige retningslinjer eller kommunalt mangfold?

Konferansen fant sted 16. - 17. juni på Radisson SAS Lillehammer Hotel, og var et samarbeid mellom Høgskolen i Lillehammer og Oppland fylkeskommune. Oppland fylkeskommune og Norges Taxiforbund støttet konferansen økonomisk.

Transport for funksjonshemmede opptar og berører mange. Konferansen tok for seg sentrale spørsmål som reises mht. tilbudets innhold og organisering. Temaet ble dekket av foredragsholdere fra offentlige myndigheter, forskningsmiljøer, fylkeskommuner, taxiforbundet og brukerorganisasjoner. Konferansen samlet 130 deltakere. Dokumentasjon finnes på *nettsiden*: <http://demo.hil.no/TT-konferansen>

Etikk og IKT

Et dagsseminar for høyskolene i Hedmark, Gjøvik og Lillehammer omkring forholdet lærer - student på nettet med vekt på etiske problemstillinger knyttet til bruk av ny teknologi. Opplegget var resultatet av et nært samarbeid mellom forskningsmiljøer ved de tre innlandshøgskolene og ble støttet økonomisk av PROKOM (Program for satsing på kommunikasjon) som Østlandsforskning har sekretariatsansvar for. Seminaret ble arrangert på Honne hotell og konferansesenter den 4. desember 2003. Seminaret samlet 60 deltakere. Dokumentasjon finnes på *nettsiden*: <http://sell.hil.no/konferanser/etikk-ikt/invitasjon.html#program>

Forskningsutvalget

Mandat 2003*

Forskningsutvalget skal:

- Legge fram forslag til retningslinjer for høgskolens forskningspolicy og forskningsorganisasjon med utgangspunkt i høgskolens og de enkelte fag- og forskningsmiljøers programformuleringer.
- Holde seg orientert om forskningsprogram og -områder som høgskolen bør markere seg innenfor og stimulere til virksomhet innenfor disse områdene.
- Fremme veiledning og evaluering i forbindelse med høgskolens forskningsvirksomhet.
- Legge til rette for etablering av doktorgradskurser lokalisert til HiL og skape et forum for doktorgradsstudentene.
- Sikre gode rutiner for intern informasjon om forskningsspørsmål.
- På styrets vegne disponere midlene som høgskolen stiller til rådighet for styrking av forskningsvirksomhet, herunder fordele høgskolens vikarstipendmidler etter retningslinjer fastsatt av styret. Utvalget har ansvar for at midlene nyttes i tråd med høgskolens forskningspolitikk.
- På styrets vegne gi støtte til publisering og distribusjon av forskningsrapporter, avhandlinger og vitenskapelige artikler. D.v.s. de av høgskolens kunnskapsprodukter som primært er rettet mot det øvrige vitenskapelige miljø, nasjonalt og internasjonalt.
- Holde oversikt over og gi ut kataloger som viser hva som er publisert og hvilke forskningsprosjekter det arbeides med ved høgskolen.
- Sørge for at det utarbeides en årsrapport om forskningsvirksomheten.

- Spesielt holde seg orientert om forskningen ved Østlandsforskning, og vurdere om det bør tas initiativ til samarbeid.
- Trekke opp retningslinjer for utviklingen av IKT som infrastruktur for forskning, forskningsformidling og markedsføring av forskning.

Sammensetning

Utvalgets leder (vitenskapelig ansatt), 1 representant for de vitenskapelig ansatte ved hver avdeling og ved Filmskolen, 2 representanter for studentene. Alle medlemmene unntatt leder, har personlige vara-representanter. Studentrepresentantene velges for 1 år, de øvrige 2 år. Direktør for Østlandsforskning kan møte som observatør ved behandlingen av forskningsstrategiske saker. Leder utpekes av rektor. De øvrige velges av dem de representerer. Utvalget velger selv nestleder.

Representanter 2003

Martin Rønningen (leder)

Einar Strumse (nestleder)

Jan Anders Diesen

Håvard Teigen

Harald Thuen

Leif Ericsson (studentrepresentant)

Maj-Kristin Johansen (studentrepresentant)

Sekretær: *Lars Bærøe*

* Høgskolestyret har vedtatt revidert mandat og sammensetning for Forskningsutvalget fra høstsemesteret 2004.

Del B

Presentasjon av FoU-virksomheten
ved de respektive enhetene
2003

Helse- og sosialforskning

Avdeling for helse- og sosialfag

Kontaktperson: *Kjell Ivar Iversen* (dekanus). Tlf. 61 28 83 65. E-post: Kjell-Ivar.Iversen@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

Avdeling for helse- og sosialfag (AHS) har et allsidig sammensatt fagpersonale, og ser det derfor som viktig å operere med en mangefasettert FoU-virksomhet – fra internasjonal og nasjonal publisering i anerkjente fagtidsskrifter, via læreverk til utvikling av pedagogiske verktøy knyttet til praksisorientert undervisning. Avdelingen har aktive FoU-grupper innen temaene oppvekst og sosialisering, funksjonshemmede og omstilling i offentlig sektor. Det er også en betydelig virksomhet innenfor profesjons- og utdanningsforskning og trygdeforskning.

FoU-gruppe for det tematiske området "Oppvekst og sosialisering"

HiL har knutepunktfunksjon på området oppvekst og sosialisering, og denne forvaltes av avdeling for helse og sosialfag. Avdelingen har etablert nettverks-samarbeid i det såkalte Oppvekstnett med andre høgskoler for å forvalte og utvikle denne funksjonen, blant annet gjennom årlige nettverkskonferanser. Området er tverrfaglig profilert og belyser blant annet samfunnsutviklingens, sosialpolitikken, mediernes, familiens og hjelpeapparatet rolle i forhold til barns og unges oppvekst og sosialisering. Internt på høgskolen driver FoU-gruppen løpende seminarer hvor ulike eksterne og interne prosjekter innen området blir presentert. I 2003 ble FoU-gruppens arbeid i tillegg bevisst utformet som en aktiv støtte i utarbeidingen av papers som HiL-deltakerne presenterte på Oppvekstnettets årlige nettverkskonferanse, som i dette året ble avholdt i Stavanger.

FoU-gruppe for det tematiske området "Forskning om funksjonshemmede"

Det har gjennom mange år vært gjort omfattende forskning om funksjonshemmede ved AHS. Siden 1996 har ansatte ved avdelingen kontinuerlig hatt eksternt finansierte forskningsprosjekter fra Norges forskningsråd og Helse og Rehabilitering knyttet til temaet. FOU-gruppa som ledes av førsteamanuensis Ole Petter Askheim, gjennomfører jevnlig møter med presentasjoner og drøftinger av prosjekter, og seminar med eksterne foreleser. Ved siden av slik virksomhet har gruppa i 2003 tatt initiativ til FoU-prosjekter i samarbeid med praksisfeltet og brukerorganisasjoner.

FoU-gruppe for det tematiske området "Omstilling i offentlig sektor"

Denne FOU-gruppa består av ansatte fra både avdeling for helse- og sosialfag, avdeling for samfunnsvitenskap og Østlandsforskning, men ledes av professor Rolf Rønning ved AHS. Gruppa er opptatt av så vel offentlig politikk og forvaltning generelt som av sosialpolitikk spesielt. Gruppa er tverrfaglig sammensatt og arbeider på et relativt bredt temaspespekter, bl.a. konsekvenser av omstilling for brukere og ansatte og digital forvaltning. Det legges vekt på at gruppa skal være et forum hvor medlemmene kan legge fram FOU-arbeid de driver med og få kommentarer og tilbakemeldinger for videre arbeid. Flere gruppemedlemmer er kommet langt i arbeidet med doktorgradsavhandlinger og framlegging av stoff fra disse prioriteres. Gruppa legger vekt på å

etablere forpliktende kontakt med offentlig sektor på både statlig og kommunalt nivå og det har vært gjennomført kontaktmøter med rådmannsnivået i kommunene i distriktet og med fylkestyret. Dette samarbeidet har også resultert i studiet "omstilling og ledelse" som i 2004 gjennomføres for Lillehammer og Gausdal kommune.

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	6,0	5,2	2,3
Førsteamanuensis	11,0	11,0	4,7
Førstelektor	3,0	3,0	0,75
Høgskolelektor	12,0	11,6	2,9
Høgskolelærer	12,0	12,0	3,0
Totalt	44,0	42,8	12,8

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

AHS har i 2003 hatt to stipendiater. Den ene stipendiaten er knyttet til området oppvekst og sosialisering, og gjennomfører et doktorgradsarbeid om barn med psykisk syke foreldre. Videre har avdelingen en forskningsrådsfinansiert stipendiat, og arbeidstitelen på hennes doktorgradsarbeid er "Når omsorgen tar slutt". Stipendperioden for disse to er avsluttet. Avdelingen har fått tre nye stipendiatstillinger knyttet til temaene oppvekst og sosialisering, profesjonsforskning og funksjonshemming og brukermidvirkning. Stipendiater vil bli tilsatt i 2004.

Eksternt finansierte prosjekter i 2003

Prosjektittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
I kryssilden mellom utdanning og praksisfeltets krav - en studie av sosiale konstruksjoner av profesjonelt handlingsgrunnlag	Norges forskningsråd	Pär Nygren
Kan omsorg effektiviseres?	Norges forskningsråd	Rolf Rønning
Fra konsensus til konflikt og variasjon? Om alminneliggjøringen av brukerstyrt personlig assistanse	Norges forskningsråd	Ole Petter Askheim
Brobyggerprosjektet	Krisesenteret i Oslo	Sigrun Nilsen

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2003

Avdelingen har høy kompetanse på en rekke fagområder. De områdene som har flest fagpersoner på tvers av alle stillingskategorier er sosialt arbeid (12), pedagogikk (11), barnevern/sosialpedagogikk (9) og sosiologi (8). Dekningen er også god innen vernepleie, psykologi, psykiatri, organisasjon/ledelse.

Holder vi oss utelukkende til førstestillingskompetanse finner vi den største faglige tyngden innen sosiologiske (6) og psykologiske (5) emner. Blant de førstekompetente har sju personer doktorgrad.

Publiserte arbeider i 2003

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Andersen, Jan. Personal assistance as a strategic game between state and municipalities in Norway. I: Scandinavian Journal of Disability Research 2003; 5(2):140-59.
- Askheim, Ole Petter. Empowerment as guidance for professional social work : an act of balancing on a slack rope. I: European Journal of Social Work 2003; 6(3):229-40.
- Askheim, Ole Petter. Personal assistance for people with intellectual disabilities : experiences and dilemmas. Disability and Society 2003; 18(3): 325-339.
- Kleiven, Jo; Bjerke, Tore; Østdahl, Torbjørn. Attitudes and activities related to urban wildlife : pet owners and non-owners. Anthrozoös 2003; 16(3):252-62.

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrift uten referee

- Jordet, Hege. Miljøterapeutisk arbeid med barn og unge. Tidsskrift for socialpedagogikk 2003;(12):11-26
- Weihe, Hans-Jørgen Wallin. Nikobarerna : koleran stoppade alla försök att kolonisera öarna. Sydasiens : Tidsskrift for Indien, Sri Lanka, Pakistan, Bangladesh, Afganistan, Nepal, Bhutan Och Maldiverna 2003; 27(3):24-6.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten referee

- Askheim, Ole Petter. Empowerment - konsekvenser og dilemmaer i arbeid med funksjonshemmede. Skolepsykologi 2003; (4):21-34.
- Eriksen, Håkon Glommen.. Menneskerettigheter av Erik Møse. Cappelen, 2002 : bokomtale. Lov og Rett : Norsk Juridisk Tidsskrift 2003; 42(2):118-21
- Indrebø, Astri Müller. Flerkulturelle utfordringer i skole og PPT. Skolepsykologi 2003; 38(2):1.
- Indrebø, Astri Müller. Før og etter SAMTAK - hva nå PPT? Skolepsykologi 2003; 38(1):35-9.
- Indrebø, Astri Müller. PP-tjenesten - nyttig for barns og unges helsetilbud? Skolepsykologi 2003; 38(6):1.
- Øvrelid, Bjarne. Om hva Gro Harlem Brundtland kunne lært av Augustin : selvanningsteknologier for samfunnseliten. Sosiolog-Nytt 2003; (3).

Faglige bøker/lærebøker utgitt på forlag

- Askheim, Ole Petter; Andersen, T; Eriksen, J (red.). Sosiale tjenester for familier som har barn med funksjonsnedsettelse. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004. 112 s.
- Askheim, Ole Petter. Fra normalisering til empowerment: ideologier og praksis i arbeid med funksjonshemmede. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2003. 224 s.

- Fauske, Halvor; Øia, Tormod. Oppvekst i Norge. Oslo: Abstrakt forlag, 2003. 332 s.
- Ohnstad, Bente. Taushetsplikt, personvern og informasjonssikkerhet i helse- og sosialsektoren. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2003: 252 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av institusjonen

- Aubert, Anne-Marie. Metaveiledning : rapport fra et samarbeidsprosjekt mellom Fylkesmannen i Hedmark og Høgskolen i Lillehammer knyttet til veiledning i sosialtjenesten. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Arbeidsnotat; 2003:149) 25 s.
- Fransson, Elisabeth; Skugstad, Tony Blom. Barnevernet i Italia : utvikling og organisering av italiensk institusjonsbarnevern. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003 (Forskningsrapport; 2003:98) 46 s.
- Kleiven, Jo; Berg, Sille. Golf interest, general motives and demographics : predicting the golf-related spending of male Norwegian golfers. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Arbeidsnotat; 2003:153) 13 s.
- Mathiesen, Roger. Et blikk på spanske filosofer og deres filosofi : Spania-notater 2. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Forskningsrapport; 2003:106) 11 s.
- Mathiesen, Roger. Introduksjon - en reise til 'miraklens by' : Spania-notater 1. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Forskningsrapport; 2003:105) 10 s.
- Mathiesen, Roger. Opposisjon i vitenskapsfilosofien og vitenskapsteorien : Spania-notater 3. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003; (Forskningsrapport; 2003:107) 18 s. (Rapport i serie utgitt av institusjon, forening o.a.).
- Weihe, Hans-Jørgen Wallin. Sosialt arbeidsverdigrunnlag og historie - noen refleksjoner. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Arbeidsnotat; 2004:154) 70 s.

Kapittel i faglig bok eller rapport utgitt av institusjon, forening o.a.

- Aubert, Anne-Marie. Kroppen som kilde til kunnskap i veiledning. I: Kroppen som kunnskapsområde: erfaringer fra ukepresse, undervisning, helse- og sosialfag. Redaktører: Astrid Bergland, Sidsel Byhring, Anne Langaas. Oslo: Høgskolen i Oslo, 2003. (HiO-notat; 2003:17) s.79-86

Kapittel i faglig bok utgitt på forlag

- Ohnstad, Bente. Rettigheter og plikter som arbeidstakere, kommuneforvaltere og profesjonsutøvere i sosialtjenesten. I: Velferdsrett II (red. Asbjørn Kjønstad og Aslak Syse). Oslo: Gyldendal Akademisk, 2003: 289-319.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Askheim, Ole Petter. Brukerstyring i omsorgssektoren - kvalitetsstempel eller ansvarsfraskrivelse? Forskningsdagene ved Høgskolen i Lillehammer. Lillehammer; september 2003.
- Askheim, Ole Petter. Empowerment as guidance for professional social work: an act of balancing on a slack rope. European seminar 2003: Social work in Europe. København; mai 2003.
- Askheim, Ole Petter. Personal assistanse - direct payments or alternative public service : does it matter for the promotion of user control? : paper. The 7th annual research conference NNDR - Nordic Network on Disability Research. Jyväskylä; september 2003.
- Begg, Ingvild Sigstad. Direct payments/user-controlled personal assistance : a comparison between Norway and Scotland : paper. 7th annual research conference NNDR - Nordic Network on Disability Research. Jyväskylä; september 2003.
- Halså, Astrid. Psykiske lidelser og barneomsorg : hva strever psykisk syke foreldre med i omsorgen for sine barn? : paper. Velferdsstatens barndom og ungdom. Stavanger; august 2003.
- Rønning, Rolf. Care as a commodity? : the impact of different organisational models on the quality of home care : paper. The 6th conference of ESA, European Sociological Ass. Murcia; september 2003.

Pedagogisk forskning

Seksjon for pedagogikk

Kontaktperson: Bjørn Overland. Tlf: 61 28 80 26 eller 951 85 734. E-post: Bjorn.Overland@hil.no

Presentasjon av FoU-virksomheten

Fagstaben ved pedagogikk består av 10 stillinger samt 3 stipendiater. Forskningsvirksomheten er i dag særlig sentrert om fem områder: a) skoleevaluering og skoleutvikling, b) pedagogisk historie, c) mediepedagogikk, d) modernitet, e) spesialpedagogikk og f) vitenskapsteori.

Forskningsfelt

a) Skoleevaluering og -utvikling

Tre prosjekter/arbeider står her sentralt (Lars Monsen, Bjørn Overland):

1. "Evaluering av samarbeidslæring i videregående skoler i Oppland." Prosjektet omfatter alle videregående skoler i Oppland og avsluttes i innværende år. Oppland fylkeskommune har fra 2000 definert 'samarbeidslæring' som et satsingsområde og har drevet en omfattende kursvirksomhet for skoleledere, lærere og elever med bl.a. medvirkning fra Durham County i Canada. Evalueringen tar sikte på å kartlegge skolenes deltakelse i prosjektet og hvordan elever og lærere har deltatt i kursvirksomheten og om denne har ført til mer bruk av samarbeidslæring i de ulike fag det undervises i. Dette året har Lars Monsen vært engasjert i et tilleggsprosjekt om evaluering av forsøk med eksamensfritak på noen studieretninger ved et utvalg videregående skoler i Oppland.
2. "Childrens Identity and Citizenship in Europe," er et SOCRATES prosjekt ledet av London Metropolitan University med deltakelse fra 18 land i og utenfor EU. Prosjektet startet i 1998, og i 2002 ble første fase avsluttet. Høsten 2002

startet fase 2 der Lars Monsen deltar i arbeidet med å utarbeide en europeisk MA-grad i citizenship education.

3. "Nasjonalt nettverk for skolebasert vurdering," støttet av Læringssenteret. Lars Monsen er leder for nettverket og Bjørn Overland er prosjektmedarbeider. Prosjektet har deltakelse fra 11 høyskoler/universitet. I 2003 har Nettverket fortsatt arbeidet med egen nettside for innsamling av materiale om skolebasert vurdering. Det ble gitt støtte til noen kommuner og skoler for å beskrive sin aktivitet på området. Nettverket har arrangert en nasjonal konferanse med mer enn 300 deltakere.
4. I 2003 avsluttet Lars Monsen arbeidet som leder av Programstyret for evaluering av Reform 97. Det foreligger en sluttrapport fra programstyret som sammenfatter resultater fra 26 prosjektgruppers arbeid.

b) Pedagogisk historie

Området har i de senere år vært sentrert til utdanningshistorie og barndomshistorie (Harald Thuen):

1. "Utdanning som nasjonsbygging" har vært et samarbeidsprosjekt mellom flere utdannings- og forskningsinstitusjoner. Prosjektet har gått ut å studere utdanningens rolle i nasjonsbyggingen av Norge fra 1840-årene fram til i dag. Utviklingen følges gjennom ulike epoker, kunnskapsregimer, i norsk historie. Thuen har særlig arbeidet med embetsmannsstatens utdanningspolitikk på 1800-tallet. Prosjektet dokumenteres blant annet gjennom en større antologi, som utgis i 2004.

2. ”Barneredningen i Norge 1820-1900” har vært et barndomshistorisk prosjekt der en har fokusert på framveksten og innholdet i den filantropiske barneredningen, barnevernets forhistorie, på 1800-tallet. Institusjonspedagogikken i barnevernet har stått sentralt i prosjektet. I forlengelsen av dette arbeider Thuen nå med barnevernets historie i etterkrigstiden, og er engasjert av Barne- og familiedepartementet i en utredning av overgrep og omsorgssvikt i barnevernsinstitusjoner i perioden 1945-1980.

c) Mediepedagogikk

Det arbeides med flere prosjekter på dette feltet (Yngve Nordkvelle, Kjell Askeland, Yvonne Fritze). Her omtales to av prosjektene:

1. Yvonne Fritzes prosjekt som dreier seg om hvordan forskjellige undervisningsformer preges av det mediet de formidles gjennom, og hvordan aktørene utvikler kompenserende strategier for å emulere ”levende” undervisning. Hun opererer ut fra en systemteoretisk kommunikasjonsteori, utviklet primært av Niklas Luhmann, og anvender det teoretiske fundament på empiriske studier av forelesninger, veiledningssituasjoner og eksamen.
2. Yngve Nordkvelle retter fokus mot didaktikk og dette begrepets rolle og funksjon i forhold til fjernundervisning. I en begrephistorisk analyse undersøker han hvordan didaktikk relaterer seg til dialektikk og retorikk. Han undersøker videre hvordan undervisningsteknologien kan forstås i forhold til didaktisk teori. I konkrete empiriske analyser undersøkes hvordan undervisning foregår ved bruk av medier, hvilke pedagogiske problemer som reises ved bruk av dem.

d) Modernitet

Miljøets forskning innen modernitet/ postmodernitet og pedagogikk er utviklet i forlengelsen av arbeidet med mellomfaget ”pedagogikk og det moderne samfunn”, som har vært et undervisningstilbud ved seksjonen siden 1990. Stephen Dobson og Øivind Haaland har i fellesskap utviklet forskjellige prosjekter innen rammen av modernitet/postmodernitet og pedagogikk, som er nedfelt i flere forskningsrapporter i HiLs skriftserie, de siste er Stephen Dobson og Øivind Haaland: ”Pedagogen, teksten og selvet – et innspill til en postmoderne pedagogikk” (Forskningsrapport nr. 48/ 2000), Øivind Haaland: ”Melankoliens pedagogikk. En fortelling om kjærlighet og kunst” (Forskningsrapport nr. 49/2000) og Øivind Haaland og Stephen Dobson: Den postmoderne melankoli, Sosiologisk årbok årg. 5.2, 2000.2. I desember 2003 forelå Øivind Haaland: Oskar Braatens Plass – et sted mellom to permer. Dette arbeidet behandler gjengivelsens problem.

Siden høsten 2000 har Dobson og Haaland arbeidet med prosjektet ”Gambling – the self at risk.” Prosjektet går fram til våren 2004.

Forum for transformativ læring har blitt etablert med flere forskergrupper i pedagogikk- miljøet

e) Spesialpedagogikk

Innen det spesialpedagogiske feltet arbeider Egil Støfring særlig med spørsmål knyttet til kritisk perspektiv på spesialpedagogikk og refortolkning av fagets kunnskapsgrunnlag. Han holder for tiden på med sammenlignende studier av spesialpedagogikk i Sør-Afrika og Norge, mellom annet ved dekonstruksjon og diskursanalyse. Videre er hans forskningsvirksomhet også knyttet til konsekvenser av bruk av informasjonsteknologi i utvikling av demokrati og medborgerskap, særlig til spørsmål vedrørende hemmende og fremmende effekter i forhold til funksjonshemming.

f) Transformativ læring og filosofisk pedagogisk forskning

Trond Gansmo Jakobsen er en av de ansvarlige for Forum i Transformativ Læring, et tverrfaglig forskningsprogram utviklet ved pedagogikkseksjonen og med kontakt til OISE, University of Toronto, Canada. Det er utviklet en nettside for forumet: t1.hil.no. Han skriver på en bok i Økofilosofi og Transformativ Læring med hovedvekt på en vitenskapsteoretisk analyse av evolusjonsteoriens betydning for økologi og de implikasjoner dette har for Transformativ Læring og en økoetikk (delfinansiert gjennom stipend fra NFF). Han er også hovedansvarlig for utvikling av modul i økofilosofi/ økopedagogikk og transformativ læring ved HIL, samt innen rammen av en Europeisk Master i ”Citizenship” (EUs Erasmusprogram), et samarbeidsprosjekt som involverer flere universiteter i Europa. Det er også søkt om deltakelse med bakgrunn i Transformativ Læring i det EU finansierte forskningsprogrammet Network of Excellence sammen med andre avdelinger ved høgskolen. Gansmo Jakobsen deltar også i utviklingen av vitenskapsteorikurs ved nye mastergradsutdanninger i pedagogikk, og i planlegging av doktorgradsutdanning i pedagogikk. Han driver også forskning innenfor området vitenskapsfilosofi spesielt med interesse for realisme, konstruktivisme og pluralismedebatten. Dessuten er det interesse for å se på sammenhengen mellom biologiens filosofi/ evolusjonsteorien og dens betydning for psykologi, samfunnsvitenskap og pedagogikk.

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

Seksjonen har hatt 3 doktorgradsstipendiater i 2003:

- Yvonne Fritze som arbeider med et tema innen mediepedagogikk. Stipendperioden ble avsluttet høsten 2003, og hun er ansatt som 1. amanuensis ved pedagogikkseksjonen.
- Jenny Steinnes som arbeider med tema innen skoleevaluering og dekonstruksjon. Stipendperioden startet høsten 2002.
- Rune Hausstätter som arbeider med temaet ”ulikhets utfordring: om spesialpedagogikkens framtid”. I dette arbeidet belyses spesialpedagogikken som praksis, vitenskap og ideologisk verktøy, og fokuserer på utfordringer fagfeltet står overfor med tanke på de store samfunnsforandringene som skjer innenfor bl.a. skoleverket. Stipendiatperioden startet våren 2003.

Eksternt finansierte prosjekter i 2003

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Åretta - prosjektet (skoleutvikling)	KUPP	Bjørn Overland
Øyer - prosjektet (skoleutvikling)	KUPP	Bjørn Overland
Nasjonalt nettverk for skolebasert vurdering	Læringscenteret	Lars Monsen
Nettbasert studium i skoleledelse	Deltakerkommunene (Oppland)	Lars Monsen/ Bjørn Overland
Utvikling av master i spesialpedagogikk – delvis i samarbeid med Høgskolen i Hedmark	Prosjekt Innlands universitetet	Egil Støfring Bjørn Overland

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2003

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	4	4	1,80
Professorstipendiat	1	1	0,75
Førstemanuensis	4	3,5	1,58
Førstelektor	1	1	0,25
Sum	10	9,5	4,38

Publiserte arbeider i 2003

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrift med referee

- Fritze, Yvonne; Nordkvelle, Yngve Troye. Comparing lectures : effects of the technological context of the studio. Education and Information Technologies 2003; 8(4):327-43.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten referee

- Overland, Bjørn. Team eller gruppe? Bedre Skole 2003; (2):12-3,15-7.
- Støfring, Egil. Hvis side står vi på? : inkludering og mulighetenes politikk. Spesialpedagogikk 2003; (4):4-11.
- Thuen, Harald. En skole til nasjonens eller også barnets beste? : skoletenkningen i Norge og Sverige på 1800-tallet. Historie 2003; 13(2):66-73.
- Thuen, Harald. Hartvig Nissen som utdanningsstrateg. Nytt Norsk Tidsskrift 2003; 20(3):297-307.

Faglige bøker utgitt på forlag

- Fritze, Yvonne; Haugsbakk, Geir; Nordkvelle, Yngve Troye. Dialog og nærhet : IKT og undervisning. Kristiansand: Høgskoleforlaget, 2003: 216 s.
- Overland, Bjørn (red.). Pedagogikk : mangfold og muligheter. København: N.W.Damm, 2003: 494 s.

Kapitler i faglig bok utgitt på forlag

- Fritze, Yvonne. Dialogiske monologer og monologiske dialoger. I: Dialog og nærhet : IKT og undervisning / Yvonne Fritze, Geir Haugsbakk og Yngve Troye Nordkvelle (red.). Kristiansand: Høgskoleforlaget, 2003: 125-40.
- Fritze, Yvonne; Haugsbakk, Geir; Nordkvelle, Yngve Troye. Dialog og nærhet i fleksibel undervisning : en innledning. I: Dialog og nærhet : IKT og undervisning. 2003.
- Monsen, Lars. Barnehage, skole, samfunn – rammer og muligheter. I: Pedagogikk : mangfold og muligheter, 2003: 161-282.
- Thuen, Harald. Øyeblikkets pedagogiske klokskap : en fortelling om møte mellom forstander og barn i 1800-tallets oppdragelsesanstalt. I: Det gjenstridige : Edmund Edvardsen 60 år. Oplandske Bokforlag, 2003: 203-16.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt ved institusjonen

- Nordkvelle, Yngve Troye. Høgskoledidaktiske riss : momenter til en historie om undervisningsdialogen i høyere utdanning fram til 1900-tallet. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Arbeidsnotat; 2003:148) 43 s.
- Nordkvelle, Yngve Troye. Om didaktikken i pedagogikkens skygge fra europeisk renessanse til i dag. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Forskningsrapport; 2003:102) 42 s

Kapitler i faglige bok eller rapport utgitt av institusjon eller forening

- Nordkvelle, Yngve Troye. Fjernundervisningens didaktikk - en egen art eller bare egenart? I: Läraren och pedagogiken : festskrift tillägnad Sven-Erik Hansén : Jan Sjöberg, Håkan Andersson och Ole Björqvist (red.). Åbo: Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi, 2003; 2003: 213-228..

- Overland, Bjørn, Johnsen Alf Martin. Bruk av nettbasert læringsmiljø i kombinerte studieopplegg. I: Læring i dialog på nettet. 2003. (SOFFs skriftserie; 2003:1)

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Dobson, Stephen; Hausstätter Rune. Overcoming nihilism through planned normlessness - the case of norwegian high school students and the implications of their practices for education and growing up. Philosophy of Education Society of Great Britain Annual Conference. Oxford; april 2003.
- Dobson, Stephen; Hausstätter Rune. Russefeiring - læring eller mental retardasjon? Overcoming nihilism through planned normlessness - the case of norwegian high school students and the implications of their practices for education and growing up. Velferdsstatens barndom og ungdom. Stavanger; august 2003.
- Fritze, Yvonne. Comparing lectures : effects of the technological context of the studio : paper. Teaching and learning in higher education : new trends and innovations, ICHE. Aveiro, Portugal; februar 2003.
- Fritze, Yvonne. Dialogiske monologer og monologiske dialoger : paper. Didaktikk og teknologi - om dialog og nærhet i fleksibel undervisning. Lillehammer; februar 2003.
- Fritze, Yvonne. Produksjon af tillid i teknologibaseret veiledning - en sammenligning af nogen sider ved veiledningsprocessen i nærundervisning og fjernundervisning : paper. Nordisk forening for pedagogisk forskning, NFPF, Danmarks Pædagogiske Universitet. København; april 2003.
- Fritze, Yvonne. Simulering som strategi - om nærværets kommunikasjon i videobaserte forelesninger: paper. Didaktikk og teknologi - om dialog og nærhet i fleksibel undervisning. Lillehammer; februar 2003.
- Hausstätter, Rune. An alternative framework for conceptualising and analysing special educational research. 7th Annual Research Conference : Networking, Social Capital and Welfare Society. Jyväskylä; september 2003.
- Monsen Lars. Curriculum reforms in Norway : to change in order to preserve? The LSU internationalization of curriculum studies conference 2000. I: The internationalization of curriculum studies: selected proceedings from the LSU conference 2000. Louisiana; Peter Lang, 2003: 179-204.
- Nordkvelle, Yngve Troye; Tosterud, Randi. Learning management systems as superpanopticon - some ethical considerations. ECER 2003. Hamburg, Tyskland; september 2003.
- Steinnes, Jenny Elise. Paralyse, antagonistvegring - en kilde til lammelse i tenkningen rundt det nasjonale, demokrati og pedagogikk? NFPF kongressen. København; mars 2003.
- Steinnes, Jenny Elise. Transformative teaching in a poststructuralist perspective. Lifelong citizenship learning, participatory democracy and social change. Toronto; oktober 2003.

Samtidshistorisk forskning

Seksjon for samfunnsanalyse

Kontaktperson: Øyvind Tønnesson. Tlf. 61 28 83 06. E-post: Oyvind.Tonnesson@hil.no

Det historiefaglige miljøet ved HiL har høy forskningskompetanse blant annet innen arbeidslivshistorie og annen sosialhistorie, historien om 2. verdenskrig, den europeiske integrasjonsprosessens historie, norsk lokalhistorie, samt historiefagets metode og vitenskapsfilosofi. De enkelte forskningsprosjekter blir dels gjennomført som fri forskning finansiert av høgskolen selv gjennom forskningstiden knyttet til de enkeltes stillinger, dels som oppdrag med hel eller delvis ekstern finansiering. I noen tilfeller organiseres oppdragsvirksomheten slik at ansatte har permisjon fra sin stilling ved høgskolen, og mottar lønn fra ekstern oppdragsgiver. Historieforskningen er i høy grad styrt og drevet av den enkelte.

Oversikten nedenfor over eksternt finansiert forskning viser sentrale forskningsfelt for miljøet i 2003.

Eksternt finansierte prosjekter i 2003

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder	Medarbeider
Lillehammer og Fåbergers historie	Lillehammer kommune	Tore Pryser	Trond Feiring
Norsk Sjømannsforbunds historie*	Norsk Sjømannsforbund	Terje Halvorsen	
Human-EtiskForbunds historie*	Human-Etisk forbund	Paul Knutsen	
Jernverksklubben Mo i Rana, 1945-2005*	Jernverksklubben i Mo i Rana	Inger Bjørnhaug	
Tyske hemmelige tjenester i Norden 1930-1950	Nordisk samarbeidsnemnd for humaniora (NOS-H)	Tore Pryser	
”Christian Lous Lange – en glemt fredsprisvinner”*	Det Norske Nobelinstittut/ Norge 2005	Olav Njølstad, Nobelinstittutet	Øyvind Tønnesson

* Disse prosjektene gjennomføres ikke i HiLs regi, men av ansatte som har permisjon fra sin stilling ved høgskolen, som et supplement til deltidsstilling ved høgskolen, eller i hovedsak utenfor forskerens ordinære arbeidstid

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2003

Stillingskategori	Antall personer	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	4	2,2*	0,99
Førsteamanuensis	1	.*	-
Førstelektor	1	1,0	0,45
Høgskolelektor	1	1	0,25
Sum	7	4,2	1,69

* Permisjoner

Publiserte arbeider i 2003

Artikler i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift med referee

- Knutsen, Paul. Filosofi og analytisk narrasjon. Historisk tidsskrift 2003; 82(1):89-93.
- Halvorsen, Terje. Et hundeliv? Arbeiderpartiets ungdomsorganisasjon i 100 år. Arbeiderhistorie 2003: 5-29.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrift uten referee

- Knudsen, Paul. Eklektisisme og analytisk narrasjon : noen bemerkninger om historiefagets egenart. HIFO-nytt 2003(1):20-23).

Faglige bøker utgitt på forlag

- Halvorsen, Terje. Partiets salt : AUFs historie. Oslo: Pax, 2003. 575s.

Kapitler i faglige bøker utgitt på forlag

- Pryser, Tore. Thorstein Lunde ; Severin Løvenskiold ; Birger Meidell ; Odd Melsom ; Håkon Meyer ; Fredrik Monsen ; Erik Myhre. I: Norsk biografisk leksikon. 2003.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av institusjonen

- Pryser, Tore. Alltid mot strømmen : bidrag til Håkon Meyers biografi 1896-1989. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Forskningsrapport; 2003:99) 98 s.

Plan-, politikk- og regionalforskning

Seksjon for samfunnsanalyse

Kontaktperson: *Jon Helge Lesjø*. Tlf 61 28 83 30. E-post: Jon.Helge.Lesjo@hil.no

Fagmiljøet driver allsidig forskningsvirksomhet, både egeninitiert og i form av oppdragsforskning på flere temaområder. Sentrale områder er forskning knyttet til regional utvikling, lokal og regional planlegging, analyser av offentlig politikk og større plantiltak. Forskningen har både et nasjonalt og et internasjonalt perspektiv. Den nasjonalt rettede forskningen har vært opptatt av regional omstilling i Norge, spesielt regional omstilling på Østlandet, regional politikk og effekter av virkemidler, samt utviklingen i planapparatet og fristillingsprosesser i offentlig sektor.

Den internasjonalt og komparativt orienterte forskningen har vært orientert mot europeisk integrasjon, flernivåstyring og nyere former for interesseorganisering og påvirkning. Det har vært forskning knyttet til den politiske delen av integrasjonsprosessen, og videre til spørsmål som arbeidslivs- og europeisk velferdsstatsutvikling.

Fagfolk i miljøet har videre arbeidet med temaer som kvinne- og kjønnsforskning, nye utdanningspolitiske regimer, samt samfunnsfagenes grunnlagsproblemer eksemplifisert ved teorier om politikk og samfunn og utvalgte tema i nyere sosialteori.

Deler av forskningsvirksomheten i miljøet er knyttet til forskningsgrupper. Sentralt her er Gruppe for regionalforskning, som har vært i virksomhet siden 2000. Andre i miljøet er aktive i Forskningsgruppen for omstilling og fornyelse i offentlig sektor.

En faglærer i naturgeografi tilhører seksjonen, men hans forskning er knyttet mot fagfeller utenfor HiL. Hans hovedprosjekt er Species diversity in multi-habitat landscape.

Fagmiljøet har to doktorgradstipendiater. Deres forskningstemaer er henholdsvis regional planlegging og partnerskap, og innføring av tonivåmodeller i kommunale organisasjoner.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2003

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	3	3	1,35
Førsteamanuensis	2	2	0,90
Førstelektor	1	1	0,45
Amanuensis	5	4	1,8
Høgskolelektor	1	0,4	0,1
Stipendiat	2	1,1	1,1
Totalt	14	11,5	5,7

Eksternt finansierte prosjekter 2003

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Foretak og region	Norges forskningsråd	Tor Selstad
Regional utvikling	Norges Forskningsråd	Tor Selstad
Regional Kompetanse	Miljøvern-departementet	Tor Selstad
Underveisevaluering av fylkesplanlegging	Miljøvern-departementet	Aksel Hagen
Norges rolle i Østersjøsam arbeidet	Utenriksdepartementet	Noralv Veggeland
Organisatorisk fristilling og nye styringsformer i offentlig sektor	Norsk faglitterær forfatterforening	Noralv Veggeland
Kollektivt entreprenørskap	Norges Forskningsråd	Håvard Teigen
Metaevaluering av distriktpolitikken	Kommunal-departementet	Håvard Teigen
Dimensjonar i moderne sosialteori	Lærebokutvalet for høgare utdanning	Roar Høstaker

Publiserte arbeider i 2003

Artikler i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift med referee

- Tjørve, Even. Shapes and functions of species-area curves : a review of possible models. *Journal of Biogeography* 2003; 30(6):827-35.
- Veggeland, Noralv. Postnasjonale partnerskap : teorigrunnlag for ny regionalisme og kontraktsplanlegging, og det nordiske institusjonelle potensial. *Nordisk samhällsgeografisk tidsskrift* 2003; (37):3-22.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrift uten referee

- Selstad, Tor. Kommunale verdier - kommunale framtider. *Plan : tidsskrift for samfunnsplanlegging, byplan og regional* 2003; 3-4:20-31. .
- Teigen, Håvard. Norges landbruk 1920-2000. *Nytt norsk tidsskrift* 2003; 20(4):433-9.

Faglig bok utgitt på forlag

- Høstaker, Roar; Brekke, Ole; Sirnes Torvald. Dimensjonar i moderne sosialteori : Bourdieu, Habermas, Latour og Luhmann. 2003: 212 s.
- Selstad, Tor. Det nye fylket og regionaliseringen. Bergen: Fagbokforlaget, 2003: 224 s.
- Veggeland, Noralv. Det nye demokratiet - et politisk laboratorium for partnerskap. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2003: 191 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av institusjonen

- Bakken, Vidar; Runde, Olav; Tjørve, Even. Norsk ringmerkingsatlas : volum 1 : lommer - alkefugler. utgitt av Ringmerkingsentralen ved Stavanger museum, Universitetets naturhistoriske museer og botaniske hage - Universitetet i Oslo og Høgskolen i Lillehammer ; i samarbeid med Norsk ornitologisk forening og Naturbokhandleren, 2003. 431 s..
- Børhaug, Kjetil; van der Ros, Janneke. Femokratar i kommunal og fylkeskommunal forvaltning : utprøving av ein forståingsmodell for barrierer og gjennomslag for kvinnesensitiv politikk. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Forskningsrapport; 2003:101) 33 s.
- Hagen, Aksel. From science to argument and back to science? : the 'balanced scorecard', BSC, in municipal planning in Lillehammer, Norway. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Arbeidsnotat; 2003:144) 24 s.
- Lesjø, Jon Helge. Giddens på norsk? : refleksiv modernisering og den tredje vei. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Arbeidsnotat; 2003:150) 15 s.
- Lesjø, Jon Helge. Motmakt ved planlegging av store prosjekter : former og muligheter for å vinne fram. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Arbeidsnotat; 2003:151) 15 s.

- Selstad, Tor. By og land, hand i hand? : distrikts- og regionalpolitiske diskurser i historisk perspektiv. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003 (Forskningsrapport; 2003:108) 75 s.
- Teigen Håvard. Effektar av den smale distrikts-politikken. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003 (Forskningsrapport; 2003:110) 58 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor institusjonen

- Blom, Tine. Dostoyevsky's inquisitor : the question of evil, suffering and freedom of will in totalitarian regimes. London: Goldsmiths College, University of London, 2003. (Critical Urban Studies: Occasional Papers; 2003) 21 s.
- Selstad, Tor. Framtid for Østfold : nye scenarier 2020. Lillehammer: Østlandsforskning, 2003. (ØF-rapport; 2003:12) 77 s.
- Selstad, Tor. Situasjons- og trendanalyse for Hedmark fylke. Lillehammer: Østlandsforskning, 2003. (ØF-notat; 2003:11) 40 s.
- Veggeland, Noralv. EU subsidiarity and distributed public governance : does sub-national democracy work? HIA: Center for European Studies, 2003. (Working paper; 2003:11) 32 s.

Doktoravhandling

- Lesjø, Jon Helge. OL-saken : en prosess-sosiologisk studie av planlegging, politikk og organisering. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Forskningsrapport; 2003:100) 423 s.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Asmervik, Sigmund; Hagen, Aksel. Forslag til ny plan- og bygningslov lest med planteoretiske briller. www.ks.no/sevs/fus (se abstracts and papers) Lillehammer, Norway; 2003.
- Veggeland, Noralv. Hvilke potensial har region-samarbeid i den nasjonale utviklingen? Vestnordisk Seminar arrangert av Nordatlantisk Samarbeid. Reykjavik, Island; februar 2003.
- Veggeland, Noralv. Norwegian regional policy and governance system - trends and latest developments : paper. The cross-border regional conference Norway - Estonia. Phärnu; oktober 2003.
- Veggeland, Noralv. Post-national governance and european partnership formations : how to make democracy work? : paper. The 20th conference Europe of regions, ISCOMET. St. Petersburg; oktober 2003.
- Veggeland, Noralv. Regional partnership building and EU multilevel governance games : on new democracy options and threats : paper. The comparative politics conference : future Europe - democracies in change. Bergen; september 2003.
- Veggeland, Noralv. Regionale partnerskap, regional organisering, regional utvikling. Regional Utveckling. Sunne, Värmland; februar 2003.

Filosofisk forskning

Seksjon for filosofi

Kontaktperson: *Stefán Snævarr*. Tlf 61 28 82 38. E-post: Stefan.Snavarr@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

Filosofi-miljøet ved HiL teller få personer. Alle filosofene er tilknyttet Avdeling for samfunnsvitenskap, der en filosof er tilknyttet seksjon for pedagogikk, de to andre filosofene er tilknyttet seksjon for samfunnsanalyse og til dels Avdeling for helse- og sosialfag.

Deres virksomhet springer delvis ut av individuelle forskningsinteresser, og delvis av utviklingsarbeider tilknyttet undervisningen til ex.phil. og ex.fac., kurs i kunstfilosofi, etikk-undervisning ved Avdeling ved helse og sosialfag, og undervisning i vitenskapsfilosofi ved seksjon for pedagogikk. De ansatte arbeider med flere bokutgivelser, Narrativer og metaforer (på engelsk), Artikkelsamling (på islandsk), Innføring i estetikk (på norsk), Om økofilosofi og Om argumentasjon. FoU-virksomheten dreier seg primært om temaer i tilknytning til estetikk, etikk, politisk tenkning, sinnsfilosofi, biologiens filosofi/evolusjonsteorien, økofilosofi og vitenskapsfilosofi.

Når det gjelder vitenskapsfilosofi knytter en av filosofene den bl.a. til debatten omkring realisme, konstruktivisme og pluralisme. Dessuten er en hovedinteresse for ham å se på sammenhengen mellom biologiens filosofi/evolusjonsteorien og dens betydning for samfunnsvitenskap og humaniora. Hans økofilosofiske arbeid har hovedvekt på en vitenskapsteoretisk analyse av evolusjonsteoriens betydning for vitenskapen økologi og de implikasjoner dette har for en evt. økoetikk. To artikler er skrevet om biologiens/evolusjonsteoriens filosofi, en utgitt i Norsk Filosofisk Tidsskrift 1-2 (2003) og en i Agora nr 4 (2003).

Når det gjelder bokprosjektet om narrativer og metaforer prøver en av filosofene å vise samspillet

mellom dem på diverse områder, bl.a. på emosjonenes og selvbevissthetens område. Det blir holdt to foredrag om temaet i løpet av inneværende år på internasjonale konferanser, samt et invitert foredrag ved Universitetet i Oslo. Artikkelsamlingen på islandsk omfatter diverse temaer, mest politiske, filosofiske og estetiske. Når det gjelder bokprosjektet "Innføring i estetikk", så skriver den samme filosofen en innføring som både er historisk og systematisk.

Når det gjelder argumentasjon, så fokuserer en av filosofene på ikke-formale og praktiske argumentasjonsmønstre. Han jobber også med spørsmålet om praktiske grunner som selvkunnskap.

En av filosofene er ansvarlig for et nyoppstartet Forum i Transformativ Læring, et tverrfaglig forskningsprogram, utviklet i samarbeide med seksjon for pedagogikk og med kontakt til OISE, Universitet i Toronto, Canada. Det utvikles en nettside for forumet som snart vil være på plass. Av annet FoU-arbeid som vedkommende utfører, kan nevnes veiledning av mastergrader på pedagogikk og planlegging, samt veiledning av doktorgrad i filosofi ved universitetet i Tromsø. Det er også samarbeide med andre høyskoler hva gjelder utvikling av kurs i økofilosofi og bioetikk (Norges Landbrukshøgskole). Vedkommende deltar i utviklingen av vitenskapsteorikurs ved nye mastergradsutdanninger i pedagogikk, og i planlegging av doktorgradsutdanning i pedagogikk.

Han har også holdt foredrag i 2003 ved filosofisk institutt Lunds Universitet om "Realisme og Konstruktivisme", ved Center for Transformativ Learning ved Universitet i Toronto om "Transformativ Learning, Deep Ecology and Moral Holism", samt innlegg om "Transformativ Learning and Citizenship" ved Universitet i Paris.

En av filosofene er redaksjonsmedlem av Nordisk

estetisk tidsskrift, samt medlem av International advisory board for det amerikanske internettidsskriftet Contemporary Aesthetics. Han er også styremedlem i Det nordiske estetiske selskapet. Han har i 2003 holdt foredrag om forståelse av diktning på Verdenskongressen for filosofer i Istanbul og et invitert foredrag ved Filosofisk institutt ved Universitetet i Reykjavik om Robert Nozicks politiske tenkning.

Det er ingen stipendiater i miljøet, men en av filosofene arbeider med doktorgrad med tittelen "Internalisme og eksternalisme om praktiske grunner".

Eksternt finansierte prosjekter i 2003

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Utvikling av senter for anvendt etikk	Norges Forskningsråd	Terje Ødegaard

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2003

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	2	2	0,9
Førsteamanuensis	1	1	0,45

Publiserte arbeider i 2003

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrift med referee

- Jakobsen, Trond Gansmo. Funksjonell realisme og Dawkins' gener : et filosofisk og metafysisk alternativ til tesen om det 'selviske genet'. Norsk Filosofisk Tidsskrift 2003; 38(1-2):39-57.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrift uten referee

- Jakobsen, Trond Gansmo. Funksjonell realisme og biosfæren : en tolkning av biologiens typer som funksjonelle typer. Agora; 21(4):71-100.
- Snævarr, Stefan Valdemar. Er TINA flagd? TMM; 2003; (1):57-60

Faglige bøker utgitt på forlag

- Snævarr, Stefan Valdemar. Fra logos til mytos : mening, metaforer og erkjennelse. Kristiansand: Sokrates, 2003.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Jakobsen, Trond Gansmo. Transformative learning, deep ecology and moral holism. Lifelong citizenship learning and participatory democracy; [verdenskonferansen] Toronto; oktober, 2003
- Snævarr, Stefan Valdemar. The heresy of paraphrase revisited. Verdenskongressen for filosofer. Istanbul; august 2003.

Reiselivsforskning

Seksjon for reiselivsutdanning

Kontaktperson: Thor Flognfeldt. Tlf 61 28 82 41. E-post: Thor.Flognfeldt@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

FoU-virksomheten ved seksjon for reiselivsutdanning har vært, og er, preget av betydelig tematisk bredde. Et tyngdepunkt er forskningsarbeider knyttet til markedsanalyser og analyser av ferie- og fritidsatferd. For noen år siden markerte miljøet seg også med forskning på temaet destinasjonsutvikling. Videre har reiselivsseksjonen sammen med andre seksjoner ved høgskolen tradisjonelt hatt en betydelig forskningsinnsats innen plan-, ressurs- og regionalforskning. I de siste åra har medarbeidere ved seksjonen også orientert seg mot studier av småbedrifter i reiselivet. Nedenfor er det gitt en nærmere omtale av forskningen.

Studier av ferie- og fritidsatferd

Forskningsvirksomheten knyttet til dette temaet er sammensatt. I løpet av de siste 4-5 åra har det blitt publisert et antall artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter om ferie- og fritidsatferd inkludert konsum, blant annet med siktemål å identifisere potensielle markedssegmenter. Dels har analysene dreid seg om hvordan nordmenns deltakelse i fritidsaktiviteter, både i det daglige og i ferier, varierer på bakgrunn av forhold som sosial klasse, kjønn og alder. Videre er det gjennomført analyser av hvordan pengeforbruket på en del fritidsrelaterte forhold (sportsutstyr, festivaler) varierer med sosial klasse, kjønn, alder samt en del andre forhold. Forskning på kulturarrangementer og kulturinstitusjoner, særlig museer, har hatt et visst omfang og med vekt på markeds- og brukeranalyser.

Et nytt og spennende tema for seksjonen er turismeopplevelser i et kjønnsperspektiv. Arbeidet startet høsten 2003, og inngår i en stipendiats

doktorgradsarbeid. Bakgrunnen for prosjektet er den økende andelen aleneboende kvinner i Norge. Prosjektet tar sikte på å etablere kunnskap om denne kategorien kvinners forhold til ferietid og turistreiser. Det vil bli satt et særlig fokus på i hvilken grad turismeaktiviteter påvirker enslige kvinners identitet og i hvilken grad denne identiteten er et resultat av en kreativ eller determinert form for agency. På sikt er det ønskelig at kunnskapen skal implementeres i reiselivets produkt- og markedsutvikling. Doktorgraden blir gjennomført ved University of West of England og er knyttet til Faculty of the Built Environment.

Feriemotivasjon har vært et sentralt forsknings tema ved seksjonen. Dels har denne virksomheten hatt et grunnforskningspreg med vekt på måleteori og utvikling av en standard for måling av feriemotivasjon i den norske befolkningen. I tillegg har forskningsarbeider om feriemotivasjon hatt et mer anvendt tilsnitt med formål å identifisere markedssegmenter og målgrupper eller forklare attraksjonsatferd.

Et fjerde tema er analyser av reiseruteatferd. Særlig sommerturismen i Norge har vært preget av forskjellige former rundreiser der steder/destinasjoner med sine serviceproduksjoner og attraksjonstilbud har hatt ulike funksjoner i turistenes reiser. Reiselivsseksjonen ved høgskolen har hatt en omfattende forskning på ulike former for reiseruteatferd med analyser av pekuniært forbruk, besøk på kultur- og naturattraksjoner langs reiseruter, herunder kulturarvsobjekter og nasjonalparker og betydningen av tematiserte ruter (Nasjonale Turistveger). Analyser av ulike informasjonsmediers betydning for å påvirke reiseruteatferden inngår også i dette forskningstemaet. For tiden arbeides det med å generalisere disse

funnene til en helhetlig modell for geografisk reiseruteforståelse.

Et fjerde tema er analyser av destinasjonsimage. Det viktigste arbeidet har vært analyser av utenlandske turisternes image av Norge og sammenhengen mellom image og attraksjonsvalg.

Reiseliv og migrasjon

Arbeidsgrupper i Den Internasjonale Geografiunionens har et internasjonalt forskningsprosjekt på temaet "Reiseliv og migrasjon". Dette dreier seg om studier av henholdsvis avgrensningene mellom ulike reiselivsformer og varig migrasjon, og om bruk av sekundærboliger som eksempler på de nye formene for "semi-migrasjon". En ansatte ved reiselivsseksjonen har bidratt i dette prosjektet, og publisering vil skje i 2004.

Studier av små reiselivsbedrifter

Rundt regnet består 90% av alle reiselivsbedrifter i Norge og andre land av småbedrifter. Kunnskapen om småbedrifter generelt har økt markant gjennom de siste 20-30 årene, og det finnes tunge fagmiljøer både nasjonalt og internasjonalt innen dette temaet. Kunnskapen om små reiselivsbedrifter spesielt, er derimot mangelfullt utviklet.

Ansatte ved reiselivsseksjonen har gjennom de siste 2-3 åra studert bedriftslederes motivasjon for å drive små reiselivsbedrifter. Studiene viser at motivene ikke bare dreier seg om økonomiske begrunnelser, og at dette får konsekvenser for hvordan disse lederne forholder seg både til strategisk og operativ drift. Forskningen har bidratt til et klarere bilde av hvordan og hvorfor lederne handler som de gjør. Like fullt er sentrale spørsmål knyttet både til den daglige drift og strategisk planlegging, inkludert økonomisk tenkning, utforsket.

Denne forskningen har gitt større innsikt i hvordan lederne vurderer forholdet til egne ansatte. Det også gjennomført en jobbtilfredshetsundersøkelse blant ansatte i små reiselivsbedrifter, som har gitt økt kunnskap om hvilke forhold som påvirker deres opplevelse av jobbtilfredshet.

Det er videre startet et forskningsarbeid der intensjonen er å se hvorvidt små reiselivsbedrifter preges av felles institusjonelle trekk, videre se hvordan bedriftene skaper seg legitimitet internt og eksternt, og søke forståelse for hvordan disse legitimitetsprosessene påvirker arbeidet i bedriften.

Plan- og næringsorientert forskning

Ansatte ved seksjonen har i en periode arbeidet med regionale/lokale plan- og næringsutviklingsprosesser. Teoriarbeider (interessenteori, kollaborasjonsteori og teori om partnerskap) er etterfulgt av utprøving av regionale planprosesser for reiselivsutvikling (bl a i Buskerud). Det videre arbeidet skal gis en sterkere

lokal vinkling, og skal gi en kunnskapsbase som kan omdannes til kompetanse innen destinasjonsledelse.

I perioden 1994 - 2000 har en av medarbeiderne ved seksjonen arbeidet med ressurs- og lønnsomhetsanalyser på kommunenivå. Virksomheten har vært drevet i samarbeid med bl a Buskerud, Nordland og Aust-Agder fylkeskommuner. I 2003 - 2004 skal materialet sammenfattes i et bokprosjekt med arbeidstitelen "Reiselivets produksjonssystem - fra ressurs til produkt". Bokprosjektet vil bli realisert i nært samarbeid med ansatte ved turismeseksjonen ved Baltic Business School, Kalmar.

Steds-/destinasjonsanalyser

Dette temaet overlapper med flere temaene nevnt ovenfor. Blant annet er det gjennomført en rekke gjesteundersøkelser på destinasjonsnivå som har gitt kunnskap om markedsgrunnlaget for ulike destinasjoner. Et stort forskningsarbeid på temaet ble avsluttet for noen år siden, og fokuserte på samspillet mellom økonomiske, sosiale og politiske prosesser på steds-/destinasjonsnivå. Videre har det vært gjennomført en rekke undersøkelser om bruken av private hytter, som har gitt kunnskap for videreutvikling av destinasjoner med et stort innslag av private hytter.

Ansatte har også samarbeidet med andre miljøer om utvikling og utprøving av kvalitetsledelse for reiselivsdestinasjoner etter et konsept utviklet av EFQM (European Foundation for Quality Management). Utprøvingen skjedde i Trysil.

Videre kan det nevnes at destinasjonsledelse er et tema som ansatte ved seksjonen vil prioritere i kjølvannet av studier av lokale plan- og næringsutviklingsprosesser i kommuner med velutviklede alpinesentra.

Reiselivsutvikling i og nær nasjonalparker

Reiselivsutvikling i og nær nasjonalparker har i flere år vært et tema både for innledende forskning og studentarbeider. Mange faglige foredrag om emnet er holdt. Sammenlikninger mellom Norge og andre land har vært innfallsvinkelen. Koplinger til internasjonale forskere på temaet er godt utviklet. Etter myndighetenes "kommersialiseringvedtak" høsten 2003 har temaet blitt ytterligere aktualisert.

Internasjonalt nettverk

I likehet med andre forskere har ansatte ved seksjonen sine personlige, faglige nettverk med internasjonale forgreininger. I tillegg har ansatte ved seksjonen formelle posisjoner som styremedlemmer i Atlas Europe og i Den Internasjonale Geografiunionens arbeidsgruppe for "Reiseliv og bærekraftig utvikling". En av de ansatte har vært er vise-president i TTRA-European Chapter.

Doktorgradsstipendiat

Seksjonen har én doktorgradsstipendiat. Det er Bente Heimtun som arbeider med temaet turismeopplevelser i et kjønnsperspektiv (jf omtale under ”Studier i ferie- og fritidsatferd”). Heimtun er ansatt i en fireårig stipendperiode, og tiltrådte stillingen høsten 2003.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2003

Stillings-kategori	Antall stillinger	Antall årsverk*	Antall FoU-årsverk*
Dosent	1	1	0,45
Førsteamanuensis	3	2	0,5
Amanuensis	3	2,6	1
Høgskolelektor	5	3,1	0,8
Sum	10	8,7	2,75

I 2003 var flere ansatte ved seksjonen i valgte verv, og hadde således en lav andel av sin virksomhet knyttet til forskning.

Eksternt finansierte prosjekter i 2003

Prosjekttittel	Finansierings-kilde	Prosjektleder
Finansiering av fellesgoder	RBL Hedmark og Oppland, Innovasjon Norge og Oppland fylkeskommune	Hans Holmengen
Betydningen av bygdeturismen i Norge	Innovasjon Norge	Hans Holmengen

Publikasjoner i 2003

Andre vitenskapelig rapporter utgitt ved institusjonen

- Bredvold, Randi. Jobbtilfredshet blant ansatte i små reiselivsbedrifter : delrapport III i prosjektet 'Små reiselivsbedrifters hverdagsliv - en velsignelse eller et mareritt for ledere og ansatte'. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Forskningsrapport; 2003:104) 31 s.
- Bredvold, Randi. Ledelse som livsstil i små reiselivsbedrifter : delrapport II i prosjektet 'Små reiselivsbedrifters hverdagsliv - en velsignelse eller mareritt for ledere og ansatte'. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Forskningsrapport, 2003:109) 35 s.
- Bredvold, Randi. Litteraturstudie av livsstilsledere og ansattes jobbtilfredshet i små reiselivsbedrifter : delrapport I i prosjektet 'Små reiselivsbedrifters hverdagsliv - en velsignelse eller et mareritt for ledere og ansatte'. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003 (Forskningsrapport; 2003:103) 35 s.
- Holmengen, Hans. Competitive advantages in small tourism enterprises. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Arbeidsnotat; 2003:145) 13 s.
- Holmengen, Hans. Reiselivsaktørene i Hedmark og Oppland : hvem, hva, hvor? Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Arbeidsnotat; 2003:146) 30 s.

Kapitler i faglig bok utgitt av institusjon, forening

- Holmengen, Hans; Bredvold, Randi. Motives - the driving forces in achieving preferred goals in tourism enterprises. I: Quality of life : ATLAS reflections 2003. Arnheim: Association for tourism and leisure education, 2003: 33-43.
- Svalastog, Sondre. Spuren. I: Zwischen Fülle und Leere : 20 Monotypien : Borgny Svalastog : Dom zu. 2003.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Holmengen, Hans; Bredvold, Randi. Motives - the driving forces in achieving preferred goals in tourism enterprises : paper. ETCEE II Conference. Lapland, Finland; april 2003.

Forskning innen økonomisk-administrative fag

Seksjon for økonomisk-administrativ utdanning

Kontaktperson: *Ole Gunnar Austvik*. Tlf 61 28 82 46. E-post: Ole.Gunnar.Austvik@hil.no

Forskningen innen økonomisk-administrative fag foregår gjennom flerfaglig tilnærming innen bedrifts- og samfunnsøkonomiske fag, organisasjonsfag samt markedsanalyser. Organisasjons- og ledelsesforskning ble fra 01.01.03 fusjonert inn i seksjonen. Som gruppe er forskningen som regel ikke spesifikt temaorientert, men rettet mot tilnæringsmåter, teori og metode. Flere av forskerne hevder seg godt via vitenskapelige artikler, foredrag, bøker og andre publikasjoner og formidlingsformer, og gjennom omfattende nettverk nasjonalt og internasjonalt. Temaer de enkelte har arbeidet spesielt med de siste årene er ferie- og fritidsadferd med tilhørende sosio-økonomiske forhold, økonomistyring, samfunnsøkonomi, bedriftsøkonomisk analyse, internasjonal økonomi, utviklingen i Den europeiske unionen (EU) og Verdens handelsorganisasjon (WTO), makt og demokrati, analyser av internasjonale petroleumsmarkeder, norsk petroleumpolitikk, innovasjon av norsk næringsliv, endringsprosesser i kommunesektoren, arbeidserfaring og høyere utdanning foruten omfattende pedagogisk utviklingsarbeid. Nedenfor gis korte beskrivelser av hovedtemaene.

Markedsanalyser: Studier av ferie- og fritidsatferd

Forskningsvirksomheten knyttet til dette temaet er sammensatt. Det har vært publisert et antall artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter om ferie- og fritidsatferd inkludert konsum, blant annet med siktemål om å identifisere potensielle markedssegmenter. Dels har analysene dreid seg om hvordan nordmenns deltakelse i fritidsaktiviteter, både i det daglige og i ferier, varierer på bakgrunn av forhold som sosial klasse, kjønn og alder. Videre er det gjennomført analyser av hvordan pengeforbruket på

en del fritidsrelaterte forhold (sportsutstyr, festivaler) varierer med sosial klasse, kjønn, alder samt en del andre forhold. Fremtidig forskning vil fokusere mer på hvordan pengeforbruket på fritidsrelaterte forhold varierer med sosioøkonomiske forhold og over tid.

Økonomistyring i relasjoner mellom bedrifter

Dette temaet omfatter prosjekt med nye perspektiver på økonomistyring i relasjoner mellom bedrifter. Målet er å gi en systematisk oversikt over nyere bidrag som ser på økonomistyring i en interorganisatorisk sammenheng (for eksempel forsyningskjeder).

Bedriftsøkonomisk analyse

Dette arbeidet er et lærebokprosjekt med flere forfattere, under redaksjon av Knut Boye NHH og Terje Heskestad HiA. Boka forventes utgitt i 2004 på Universitetsforlaget.

Internasjonal økonomi

Dette forskningsarbeidet har pågått i en del år, der ett viktig resultat var boken "Internasjonal handel og økonomisk integrasjon", Gyldendal akademisk 2002 (396 sider). Viktige deltemaer er handelshistorie, handelsteori og handelspolitikk, valuta, økonomisk integrasjon, WTO og EU med mer.

Styringsutfordringer for Europas ensomme petroleumsnasjon

Prosjektet tar utgangspunkt i petroleumssektorens dominans i norsk næringsliv, utenriksøkonomi og betydning for statlige finanser. Prosjektet studerer hvordan Norge kan nyttiggjøre seg de store inntektene til å forme et bedre samfunn, skape internasjonalt handlingsrom og håndtere press både innenfra og

utenfra. Det drøftes hvordan en nasjonal visjon må følges opp med en strategi bygget på selvstendig analytisk og politisk forståelse av Norges ensomme ståsted som europeisk petroleumsnasjon. Prosjektet er en forlengelse av arbeidet foretatt under Makt- og demokratiutredningen 1998-2003. Prosjektleder medlem av programkomité for petroleums-konferansen for Innlandet som i 2004 arrangeres på Lillehammer.

Internasjonale petroleumsmarkeder

Prosjektleder har utviklet et betydelig nasjonalt og internasjonalt nettverk, og er referee for flere internasjonale og nasjonale fagtidsskrifter og forlag. I tillegg utføres det rådgivning på problemstillinger overfor andre forskningsprosjekter, institusjoner, myndigheter og selskaper (lokalt, nasjonalt og internasjonalt). Det arbeides med følgende deltemaer.

- a) **Det globale oljemarkedet.** Analyser av økonomiske og politiske faktorer og mekanismer i oljemarkedet, Norges forhold til OPEC, IEA, EU, utviklingen i Midtøsten, norsk utenrikspolitikk m.v. Det er i 2003 blant annet holdt en rekke foredrag, forelesninger og intervjuer, og det er produsert skriftlig materiell om oljens betydning i Irak-konflikten.
- b) **Det europeiske gassmarkedet.** Analyse av økonomiske og politiske faktorer som påvirker det europeiske gassmarkedet, blant annet om EUs energipolitikk, reguleringsøkonomi, fordelinger av og virkning på priser, fortjeneste gjennom hele gasskjeden, energiskatter, implikasjoner for norsk gasspolitikk og utenrikspolitikk, leverings-sikkerhet for europeisk gass.

Delprosjektet "Europe's Energy Security and the Role of Natural Gas" startet i 2001 og går over flere år. Prosjektarbeidet foregår i samarbeid med Det Russiske Vitenskapsakademiets Institutt for Energiforskning og Kurchatov Instituttet i Moskva. Det er blant annet planlagt en felles norsk-russisk gass-konferanse i Gazproms lokaler i Moskva i 2004.

Boken "Norwegian Natural Gas; Liberalization of the European Gas Market" (292 sider) ble utgitt i 2003 og har fått internasjonal oppmerksomhet og anerkjennelse.

Problemstillingene, teori og metode i prosjektene har relevans for mange andre sektorer enn de petroleumsrelaterte. I 2003 omfattet dette blant annet deltakelse i åpen høring i Stortinget vedrørende virkninger av endringer i forurensingsloven og i Konkurransetilsynets seminar om situasjonen i kraftmarkedet i Norge.

Det er også gitt veiledning ved doktorgradsstudiet, økonomisk institutt UiO.

Innovasjonsprosesser: Et mer innovativt Norge

Under dette temaet arbeides det med flere problemstillinger, eksempelvis utvikling av et mer konkurransekraftig Norge, offentlig virkemiddelbruk,

innenlands- /utenlandsinvesteringer, utvikling av norske flernasjonale selskaper, nøytrale vs spesifikke satsningsområder, geografiske og funksjonelle næringsklynger, fra statlig kapital til privat og offentlig verdiskapning, erfaringer fra andre land, norske satsningsområder, statens rolle som profesjonell eier og tilrettelegger. Videre arbeides det med betydningen av kunnskapsdannelse i organisasjoner, spesielt relatert til markeds kunnskap, og hvordan dette påvirker organisasjoners evne til å tilpasse seg markedet. Dette inkluderer både eksisterende og nye produkter.

Endringsprosesser i kommunesektoren

Prosjektet studerer hvordan norske kommuner velger å organisere sin virksomhet i henhold til en "tonivåmodell" eller "resultatenhetsmodell", som vanligvis avviker det tradisjonelle etatsnivået som et mellomledd mellom rådmannen og kommunens ulike virksomheter. Rådmannen delegerer ansvar og myndighet til de enkelte virksomhetsledere, og man snakker i denne forbindelse om en utflating av hierarkiene i norske kommuner. Gjennom nærstudier av implementeringen av tonivåmodellen i et utvalg kommuner, er det et mål å identifisere hva som kjennetegner de ulike kommunenes adopsjon og håndtering av den. Dette er et doktorgradsprosjekt.

Organisering av læring: hvilken rolle spiller studentenes arbeidslivserfaring for læring i høyere utdanning?

Dette er en empirisk studie av læring og betingelser for læring i høyere utdanning, med vekt på hvilken rolle studentenes relasjoner til arbeids- og yrkeslivet spiller i læreprosessen. Målgruppen er studenter i etter- og videreutdanning i organisasjons- og ledelsesfag, og som søker høyere utdanning for å videreutvikle kompetanse i kombinasjon jobb/studium, eventuelt også gjennom studier etter en periode i arbeidslivet. Det gjennomføres empiriske studier av studentenes læring i form av kvalitative intervjuer, eventuelt også supplert med en annen metodisk tilnærming til samme tema. Doktorgrads-prosjekt.

Omstilling og eldre arbeidstakers situasjon og rettslige stilling

Prosjektet er startet som et resultat av arbeidet med å utvikle et studietilbud i Senior Personalpolitikk. Sentrale problemstillinger er eldre arbeidstakers situasjon på arbeidsmarkedet - hvilke utviklingstrekk ser vi, og hvilke drivkrefter ligger bak den utvikling vi ser? Hvilke utstøtningsmekanismer er virksomme? Hva gjøres for å få til en god tilpasning mellom eldre arbeidstakers faglige og fysiske forutsetninger og de krav arbeidsoppgavene stiller? Hva kan gjøres for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i jobben? Hva kan gjøres for å dra nytte av eldre arbeidstakers livs- og yrkeserfaring? Eldre arbeidstakers økonomisk og rettslige stilling i omstillingsprosesser.

Utvikling av en metodikk i analyse av ledelse av organisasjoner

Prosjektet har som formål å utvikle et analyseverktøy som kan gi oss en bedre forståelse av moderne ledelse. Modellen består av tre sentrale elementer; a) ledelsens handlingsrom, b) ledelsens oppfatning av egen lederrolle og c) en kulturanalyse av organisasjonen. Hensikten er en bedre forståelse av hvordan ledelsen oppfatter sin rolle og utøver sin gjerning i en gitt organisasjon. Prosjektet skal utvikle og designe programmer for lederutvikling.

Mål- og resultatstyring i politi- og lensmannsetaten

Prosjektet drøfter hvordan politi og lensmannsetaten som statlig etat med et stort innslag av overordnede regler og retningslinjer skal drives og hvordan ressursbruken skal skje. Det vil bli lagt drøfting av mer teoretiske aspekter på mål- og resultatstyring som ledelsesverktøy i offentlig forvaltning.

Pedagogisk utviklingsarbeid

Det er for tiden to pedagogiske utviklingsprosjekter ved seksjonen:

- Fagdidaktisk utvikling i markedsfag. Prosjektet har til formål å utvikle undervisnings- og evalueringsopplegg i markedsføringsfag, og vil inkludere evaluering av didaktiske hjelpemidler og pedagogiske opplegg i Norge og i det internasjonale undervisningsmiljøet.
- IKT som pedagogisk verktøy. Utvikling av IKT i undervisning og som informasjonskanal mellom studenter og forelesere (for eksempel Classfrontier). Anvendelse og tilpasning.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2003

Stillingskategori	Antall personer	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Førsteamanuensis	3	3	1,35
Amanuensis	2	2	0,70
Høgskolelektor*	5	4,4	1,15
Førstelektor	1	1	0,25
Sum	11	10,4	3,45

*En høgskolelektor ble ansatt i september 2003.

Eksternt finansierte prosjekter i 2003

Se tabell 1. Det er for tiden ingen stipendiater ved seksjonen. De er to doktorgradsprosjekter ved seksjonen. En i staben er veileder ved doktorgradsstudiet ved økonomisk institutt ved Universitet i Oslo.

Tabell 1: Eksternt finansierte prosjekter i 2003

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Styringsutfordringer for Europas ensomme petroleumsnasjon (2003-2004)	Norges Forskningsråd	Ole Gunnar Austvik
Europe's Energy Security and the Role of Natural Gas (2001-2005)	UD, OED, Norsk Hydro. Europa-programmet	Ole Gunnar Austvik
Et mer innovativt Norge (2003-2005).	Flere bedrifter og myndigheter. Europa-programmet.	Ole Gunnar Austvik
Det europeiske gassmarkedet (kontinuerlig)	Norsk Hydro. Europa-programmet	Ole Gunnar Austvik

Publiserte arbeider i 2003

Artikkel i internasjonale vitenskapelige tidsskrift med refere

- Austvik, Ole Gunnar. Conflict and cooperation with respect to European natural-gas. Applied Energy 2003; 75 (1-2):23-32.
- Thrane, Christer; Bjerke, Tore. Self-reported human fear of spiders across demographic groups in Norway. Fauna Norvegica 2003; 23:9-13.

Artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift uten refere

- Veia, Erik. Fra kontroll- til læringssystem. Logistikk og ledelse; 16(4):s.30-33.

Faglig bok utgitt på forlag

- Thrane, Christer. Regresjonsanalyse i praksis. Høgskoleforl., 2003: 146 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt ved institusjonen

- Austvik, Ole Gunnar. Norwegian Natural Gas : Liberalization of the European Gas Market. Oslo: Europa-programmet, 2003. 272 s.

Foredrag ved internasjonale konferanser

- Austvik, Ole Gunnar. Could Strategic gas reserves help EU security of supply? Conference Proceedings. Praha, Tsjekkia; IAEE - International Association for Energy Economics, 2003.
- Austvik, Ole Gunnar. Europa etter Irak-konflikten : konsekvenser for oljemarkedet og OPEC. Europa etter Irak-krigen (arr.: Europa-programmet). Akershus Festning, Oslo; desember 2003. (Invitert foredrag).

Forskning innen film, fjernsyn og digitale medier

Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap

Kontaktperson: Jens Uwe Korten (dekanus). Tlf. 61 28 80 74. E-post: Jens.Uwe.Korten@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

I Strategisk plan for Høgskolen i Lillehammer er **Film og fjernsyn** definert som et av hovedsatsingsområdene. Denne satsingen er forankret i Den norske filmskolen (se egen omtale) og i Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap (TVF).

TVF består av et teoretisk orientert forskningsmiljø innen film-/fjernsynsvitenskap og kunsthistorie og et hovedsaklig praktisk orientert miljø innen fjernsyns-dokumentar- og flerkameraproduksjon. Samlingen av disse fagmiljøene i en organisatorisk enhet er unikt i Norge.

FoU-virksomheten ved TVF er relativt sammensatt, og gjenspeiler på mange måter miljøets mangfold. Fagmiljøet innen filmvitenskap og kunsthistorie har hovedsakelig hatt et teoretisk fokus på FoU-virksomheten, mens praktisk utviklingsarbeid har vært fremtredende for fagmiljøet innen TV-utdanningen.

TVFs forskningsprosjektet *Fjernsynet i digitale omgivelser* er et av Høgskolens strategiske forskningsprogram som har fått støtte av Norges forskningsråd. Prosjektet, som tar for seg konvergensproblematikken med utgangspunkt i fjernsynet, består av en flere delprosjekter hvor en vil analysere:

- digitalt fjernsyn i den offentlige diskurs
- påviking på estetikk, innhold og distribusjon av ulike fjernsynsgenre
- ungdomsprogram, sports/underholdnings-sendinger og kunstprogram,

- konsekvenser for organisering av fjernsynsorganisasjoner i Norge,
- norsk utvikling i et internasjonalt perspektiv.

Videre tas det sikte på å:

- Gjennomføre produksjoner "Kantine Camping" som fokuserer på anvendelse av ulike digitale kommunikasjonsmåter i en realistisk fjernsynsproduksjon,
- Skape et forum for praktikere og teoretikere på området,
- Lage flermediale publiseringer av resultater fra prosjektet.

Prosjektet går over 3-4 år og vil involvere både fastansatte ved TVF og to nye stipendiater. Prosjektleder er Roel Puijk.

Inntil nylig har de to fagmiljøene konsentrert sin FoU-innsats omkring de "gamle" medier, dvs. film (fiksjon og dokumentar) og fjernsyn (sjanger, institusjoner og organisering av virksomheter). Det som er nytt i denne sammenhengen, og som markeres med etableringen av FoU-programmet Fjernsynet i digitale omgivelser, er forskningssamarbeidet mellom de to ulike fagmiljøene. Samarbeidet stimulerer til tverrfaglige tilnæringsmåter, oppbygning av forskningskompetanse i det praktisk rettede miljøet, et bredere spekter av utviklingsprosjekter i det teoretiske miljø, og sist men ikke minst til flermedial formidling av FoU-arbeidet som utvikles i felleskap. De

praktiske og teoretiske fagmiljøene ved TVF vil i stor grad kunne komplettere hverandre i prosjektet. Hensikten er at prosjektet fører til en felles kompetanseheving på et felt som er i stadig endring og hvor det er stor behov for både praktisk og teoretisk kompetanse.

Forskningsprosjektet *Fjernsynet i digitale omgivelser* vil utvide miljøets perspektiver til å omfatte forskning omkring de nye medier og særlig interaksjonen mellom fjernsyn og nye medier. På denne måten vil miljøet bli å jour med utviklingen på feltet som også er en forutsetning for å undervise fremtidige film/fjernsynsvitere samt fjernsynsregissører og –teknikere. Et naturlig delmål i prosjektet er naturligvis å styrke kontakten med internasjonal forskning og praksis på området.

I tillegg til paraplyprosjektet *Fjernsynet i digitale omgivelser* har ansatte ved TVF gjennomført eller påbegynt en rekke FoU-prosjekter i 2003. I tillegg kan følgende prosjekter nevnes som eksempel på annen forsknings- og utviklingsarbeid ved TVF:

Eksempler på forskningsarbeid og -formidling

- Kulturpolitikken i Norge på 1800 og 1900 tallet (Elisabeth Marie Elster, Tore Helseth).
- Stumfilm: Brudeferd i Hardanger. Tilrettelegging, komponering og arrangering av musikken. (Halldor Krogh)
- Dokumentar/undervisning: Sted (regi og produsent Alexander Røsler).
- De gode, de onde og dem som ikke kunne gjøre for det: nærlæsninger i film- og tv-dokumentarismens menneskesyn (Søren Birkvad).
- Dokumentarfilmen i NRK (Jan Anders Diesen).
- Integrasjon eller kulturkollisjon? Om innvandrerkvinnens forhold til fjernsynet (Eva Bakøy).
- Programproduksjon: teknologi, organisasjon og ideologi (Roel Puijk).
- En multikunstner fra århundreskiftet – Georg Andreas Heggelund (Ivar Stranger).
- Managing colors in the production and presentation of digital video (Gudmund Stjernvang)
- Digital cinema commercials in Norway – is the quality good enough? (Gudmund Stjernvang et ceteris, Milan 28./29.11.2003)

- Media technology education and industry – convergence or divergence? (Jens Uwe Korten)
- Se på skulptur - Hvordan kan vi med størst mulig utbytte lære å se på skulptur? (Kari Aakerli Vik)
- Studentfilm.no – innovativ distribusjon av film og fjernsyn (Jens Uwe Korten).

Eksempler på utviklingsarbeid

- FoU utvikling i Lillehammer regionen (Jens Uwe Korten).
- Oppbygging av et senter for mediedidaktikk (Eva Bakøy, Jens Uwe Korten).
- Utvikling av Mastergradsstudiet i kommunikasjon (PROKOM) (Jan Anders Diesen).
- Utvikling av mastergrader i Fjernsynsproduksjon -dokumentar, foto/lyd/klipp, flerkameraregi og –teknikk (Jan Anders Diesen, Jens Uwe Korten)

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

Frode Nesbø Nordås. Tema: Digital filmproduksjon i Noreg. Ei praktisk-teoretisk tilnærming.
Alex Iversen: Iscenesatt virkelighet: Reality-TV i samtidens mediekultur.

Oversikt over miljøets formalkompetanse (2003)

Stillingskategori	Antall personer	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Førsteamanuensis	7	6,5	2,90
Prof. II	1	0,2	0,00
Førstelektor	5	4,5	1,12
Høgskolelektor	3	3,0	0,75
Stipendiat	2	1,0	2,00
Antall FoU-årsverk	13	11,7	6,77

Eksternt finansierte prosjekter i 2003

Se tabell 1 under.

Tabell 1: Eksternt finansierte prosjekter i 2003

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder	Prosjektdeltaker fra TVF
Nasjonalt kompetansesenter for bredbåndsanvendelse	HØYKOM/NFR	Torild Schulstok (SeLL)	Sigmund Andresen, Jens Uwe Korten (styreleder NKBA)
Studentfilm.no – innovativ distribusjon av film og fjernsyn	HØYKOM/NFR	Jens Uwe Korten	Jens Uwe Korten
Colour management for Digital Video: Color Correction in the Editing Phase	PROKOM	Hardeberg (HiG)	Gudmund Stjernvang

Publikasjoner i 2003

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrift med referee

- Diesen, Jan Anders. Familiealbum med noko attåt. Norsk medietidsskrift 2003; 10(2):145-147.
- Puijk, Roel. Et lukket forskningsråd. Norsk Medietidsskrift 2003; 10(2):115-8.
- Puijk, Roel. Fotballen inn i medieforskningen. Norsk Medietidsskrift 2003; 10(2):159-65.
- With, Anne Lise. Minnenes medium : en artikkel om tid og minne : fra mimesis av psyken til Odyssevs blick. Norsk Medietidsskrift 2003; 10(2):79-99.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrift uten referee

- Vik, Kari Aakerli. Portrettets plass i det norske kunstlivet. En face 2003;(1):80-92.

Kapittel i faglig bok utgitt på forlag

- Bakøy, Eva. Ansvarsbevisst slyngel-tv : om barne-tv generelt og Kykelikokos spesielt. I: Blikkfang : fjernsyn, form og estetikk. Oslo: Universitetsforlaget, 2003. s. 188-210.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt ved institusjonen

- With, Anne Lise. Distant voices, still lives : en film om minner og understrømmen av smerte i en engelsk familie : en narrativ analyse av Distant voices, still lives. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2003. (Arbeidsnotat; 2003:147) 36 s.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Birkvad, Søren. Dokumentaristen fra Sinais bjerg : offermotivet i John Hustons Let there be light : paper. Den 16. nordiske medieforskningkonferansen. Kristiansand; august 2003.
- Puijk, Roel. Bildets promiskuitet - Rødøymannen fra fjell til fjernsyn : paper. Nordisk bergkunstkonferanse. Florø; oktober 2003.
- Puijk, Roel. Mediebegivenheter : paper. Den 16. nordiske medieforskningkonferansen. Kristiansand; august 2003.
- Puijk, Roel. Television sport in a digital environment : the case of norwegian public service television. Konferanse organisert av Media and Sports section av IAMCR. Leipzig; januar 2004.

Kunstnerisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskolen

Kontaktperson: *Malte Wadman*. Tlf. 61 28 74 63. E-post: Malte.Wadman@hil.no

Den norske filmskolen er den eneste, rene kunstfaglige utdannelsen ved Høgskolen i Lillehammer. I tillegg forvalter Den norske filmskolen et nasjonalt utdanningsansvar. Begge disse forutsetningene har preget oppbyggingen av Filmskolen i de første 5 driftsårene.

Det forventes at Den norske filmskolen (Dnf) på linje med alle andre kunstfaglige utdanninger over tid bygger opp et kunstnerisk utviklingsarbeid som i lovens forstand sammenlignes med forskning. Ønsket om dette fremgikk også i Stortingets vedtak om å starte en nasjonal filmutdanning i tilknytning til Høgskolen i Lillehammer.

Som akademisk aktivitet er kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) ennå i sin spede begynnelse. Som fenomen er det et resultat av integreringen av kunstutdanningen inn i det tradisjonelle universitets- og høyskolesystemet, der KU søkes kategorisert, katalogisert, regulert, evaluert og finansiert etter mål kommensurable med vitenskapelig forskning og formidling. På samme vis er det opprettet et stipendiatprogram for kunsthøgskolene - på lik linje med tradisjonelle akademiske fags stipendiatordninger - der et eksplisitt siktemål er å gi kunstnere kompetanse og titler tilsvarende vitenskapens doktorgrader, førsteamanuenser og professorer.

Arbeidet med en mer presis og fruktbar grenseoppgang mellom vitenskapelig og kunstnerisk arbeid i akademisk sammenheng er ennå ikke fullført av departementet. En gjennomgang av pågående og potensielt kunstnerisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskolen vil derfor være beheftet med noe usikkerhet med hensyn til hva som kvalifiserer og hva som faller utenfor.

I "Midlertidig reglement for stipendiatprogrammet

for kunstnerisk utviklingsarbeid" (fastsatt av Styringsgruppen 21.3.03), finnes det imidlertid noen retningsgivende begreper og målsettinger.

Etter å ha fastslått at programmet skal

"kvalifisere for kunstneriske virksomhet, og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til kunstnerisk kompetanse og innsikt," heter det i målsetningsparagrafen: *"Gjennomføring av programmet skal ha et selvstendig kunstnerisk arbeid på høyt internasjonalt nivå som mål. I tillegg skal kandidaten fordype seg i teori og metode for å oppnå større faglig dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en større ramme. Gjennom programmet skal kandidaten også få trening i formidling og undervisning på høyeste nivå innen sitt fagområde. Programmet skal også bygge opp nye nettverk for utvikling av kunnskap og kompetanse, samt fremme kvalifisert og kritisk debatt ved kunstutdanningsinstitusjoner og i samfunnet forøvrig."*

Av dette kan det slutes at kunstnerisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskole vil kunne innbefatte:

- Produksjon av kunstneriske arbeider eller verker
- Teori- og metodearbeider
- Formidling og undervisningsrelatert virksomhet
- Kompetanseutviklende nettverksarbeid
- Kritikk og deltakelse i offentlig debatt

I tillegg kommer naturligvis faglig-pedagogisk utviklingsarbeid.

Dnf har siden starten, og i økende grad, bedrevet et utstrakt utviklingsarbeid både faglig og pedagogisk. Det var et stort nybrottsarbeid å utvikle nye studieplaner for 6 forskjellige studier med et

omfattende antall fellesmoduler. Som del av dette har Dnf også arbeidet målrettet med å utvikle det såkalte ”pedagogiske triangelsamarbeidet” som omfatter linjene manus, produsent og regi.

Gjennom 2003 har hele det faglige kollegium arbeidet intensivt med utviklingen av nye studieplaner med sikte på en tilpasning av Filmskolens undervisning til et BA-/MA-opplegg. Disse planene vil foreligge i endelig form i 2004 slik at nytt studentopptak i 2005 forventes å kunne skje etter den nye modellen. Dette arbeidet har også medført en til dels betydelig revisjon og oppdatering av de respektive linjenes faglige innretning, som det ble påbegynt en pedagogisk utprøving av allerede høsten 2003.

Professor Richard ”Dick” Ross tok i 1999 initiativet til prosjektet ”Training the Trainers”, som vil resultere i et omfattende pedagogisk materiale til hjelp for profesjonelle og erfarne filmfolk som ønsker å bidra til undervisningen innen sitt område. Åtte av i alt ti prosjekterte bøker forelå trykkeklare på engelsk ved utgangen av 2003 og i tillegg var 2 DVD - plater med filmeksemplere under redigering. Med utgangspunkt i dette prosjektet planlegger Dnf opprettelsen av et internasjonalt senter for utvikling av kunstfaglig pedagogikk.

Produksjon av kunstneriske arbeider eller verker

Det faglige kollegium ved Dnf er alle rekruttert blant aktivt utøvende kunstnere. Dette betyr at de fleste vil fortsette sine individuelle kunstneriske arbeider også gjennom sine åremål. Gjennom 2003 har både film-, fjernsyns- og sceneproduksjoner vært signert av Dnfs ansatte, i tillegg til at en rekke verker er i arbeid, enten som bestillingsarbeider eller egeninitierte produksjoner. Personalet dette gjelder er samtlige professor II-tilsatte og linjeledere for Regi, Manus og Produsent – Sølve Skagen, Edvard Rønning og Tom Remlov.

Teori- og metodearbeider

Linjeleder for Foto, Septimiu Moraru, har sin grunnutdanning ved *Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică ”I.L. Caragiale”* i Bucuresti, og ble i slutten av 2002 tatt opp til doktorgradsprogrammet ved dette Universitetet. Ved inngangen til 2004 har han ca et halvt år igjen før han kan disputere over emnet: *Det kinematografiske billedets grunnleggende semiotikk*. Dette arbeidet er en videreføring av teoriene hos Eco med et forsøk å videreutvikle teoriene om det fotografiske billedets språklige, fortellermessige og retoriske egenskaper.

Linjeleder for Manus har under arbeid en bok om historiefortellingen som det teoretiske og pedagogiske fundament ved Dnf. Denne boken planlegges utgivelsesklar i første halvdel av 2005.

Linjeleder for Lyd, Svein Hovde, har et prosjekt i arbeid, der hovedvekten legges på en utforskning av

regel- og begrepsstilfanget i filmatisk bruk av lyd. Prosjektets første del beregnes ferdigstilt i 2004.

Formidling og undervisningsrelatert virksomhet

Samtlige i Dnfs kollegium er aktive som gjesteforelesere, foredragsholdere, skribenter, veiledere, sensorer og komitemedlemmer i faglig og pedagogisk sammenheng. Dette gjelder i høyeste grad også internasjonalt, der medlemmer av kollegiet gjennom 2003 har vært invitert til Australia, USA, Frankrike, Tyskland, Storbritannia, Bulgaria og Holland, i tillegg til hele Norden.

Den norske filmskolen har dessuten siden 2001 bedrevet en omfattende og meget vellykket formidlingsvirksomhet gjennom studentenes avgangsfilm. Disse inviteres jevnlig til et stort antall festivaler i utlandet, og er etterspurt av TV-selskaper og distributører. Problemet er imidlertid de store kostnader som er forbundet med frikjøp av rettigheter for offentlig visning av filmene, og skolen må derfor i de fleste tilfeller si nei til salg til TV-kanaler.

Kompetanseutviklende nettverksarbeid

Som aktive utøvere i det profesjonelle miljø utenfor skolen er det naturlig for kollegiet å delta i forskjellige faglige og organisatoriske nettverk. Dette innebærer især en god del styreverv i så vel private selskaper som offentlige virksomheter og kunstpolitiske sammenslutninger. I internasjonal sammenheng er særlig skolens dekan aktiv i sentrale fagpedagogiske nettverk. Alt dette arbeidet er viktig for kollegiets faglige oppdatering og kompetanseheving, i tillegg til at det styrker skolens posisjon og tilgang til ressurser.

Kritikk og deltakelse i offentlig debatt

Som eneste nasjonale utdanning på sitt felt har Dnf en viktig oppgave i å formulere faglige standarder og i å bidra til å forvalte filmkunstens posisjon i den offentlige bevissthet. Flere av kollegiet er derfor aktive skribenter og aktører i det offentlige ordskifte, i tillegg til virksomhet som kritikere i fagtidsskrifter.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2003

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk
Professor	1	1
Førsteamanuensis	2	2
Prof. II	6	1,2
Førstelektor	6	5,5
Antall FoU-årsverk		2,88

Priser og utmerkelser

Den norske filmskolen 2003

- **CINEQUEST 2003, San Jose Film Festival. 27.02 – 09.03.**
Directors Award: Best Short Film: "Sporløs"/Erik Richter Strand
- **13th Cergy – Pontoise International Short-Length Film Festival 28.-30.03.03.**
1st Prize : "Hormoner og andre demoner"/Sara Johnsen
- **Student Academy awards, (StudentOscar) Los Angeles 2003**
Nomination: "Regjeringen Martin"/Roar Uthaug

Publikasjoner i 2003

Artikler i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift uten referee

- Remlov, Tom. Den nye norske dramatiker. Norsk Shakespeare og teater-tidsskrift 2003; (1).

Faglige bøker utgitt på forlag

- Skagen, Sølve (red.); Gaup, Nils; Ljunggren, Margaret (red.). Veiviseren.. Nesbru: Vett & viten AS, 2003; 120 s.

Kapitler i faglig bok utgitt på forlag

- Skagen, Sølve. Et samisk eventyr. I: Veiviseren red. Sølve Skagen og Margaret Ljunggren. Nesbru: Vett & viten, 2003: s.7-17

Rapport i serie utgitt av institusjon, forening

- Stjernvang, Gudmund; Hardeberg, Jon Yngve; Farup, Ivar. Proceedings from Gjøvik Color Imaging Symposium 2003. Gjøvik: Høgskolen i Gjøvik, 2003. (Høgskolen i Gjøviks rapportserie; 2003:7) 66 s.

Artikler i faglige bøker utgitt av institusjon, forening

- Remlov, Tom. Dramatiserings umulige kunst . I: Flommen : teaterprogram Teater Ibsen. Skien, 2003

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Stjernvang, Gudmund; Hardeberg, Jon Yngve; Farup, Ivar. Digital cinema commercials in Norway - is the quality good enough? Proceedings of SMPTE'03. Milano, Italia; 2003.

Senter for mediepedagogikk

Kontaktperson: *Geir Haugsbakk*. Tlf: 61 28 82 09. E-post: Geir.Haugsbakk@hil.no

Beskrivelse av senteret og virksomheten

Senter for mediepedagogikk er etablert som et treårig prøveprosjekt som løper ut 2005. Et hovedmål er å øke forskningsinnsatsen knyttet til medier, teknologi og undervisning. Prosjektet skal synliggjøre, samordne og styrke HiLs forskningsrettede virksomhet på feltet.

Senteret er et ledd i utviklingen av mediepedagogikk/-livslang læring som ett av satsingsområdene ved HiL. Følgelig er senteret nært knyttet til forskningsfeltet mediepedagogikk ved pedagogikkseksjonen. Samtidig har senteret som erklært mål å favne HiL som helhet, og være en ressurs for alle avdelinger, enheter og ansatte.

Organisering

Senter for mediepedagogikk er i utgangspunktet direkte underlagt rektor og skal opptre uavhengig av etablerte miljøer. Ønsket om tverrfaglige tilnærminger har vært sentralt i sammensetningen av den sentrale prosjektgruppa for satsingen, og den består av representanter fra avdelingene ved høgsolen og Senter for livslang læring (SeLL). Prosjektgruppa har et faglig ansvar for prosjektutvikling, prosjektoppfølging og -samordning.

Fra høsten 2003 har Senteret hatt et eget styre med ansvar for budsjetter og overordnede planer. Yngve Nordkvelle har vært styreleder og faglig leder for Senteret, og Geir Haugsbakk har vært prosjektleder og sekretær for prosjekt- og styringsgruppa. Siden 1. mai 2003 har professor Lars Qvortrup hatt en II-stilling knyttet til Senteret. Qvortrup har fungert som en aktiv

støttespiller i forhold til utviklingen av forskningsprosjektene, men også i forbindelse med de allmenne, faglige og strategiske diskusjonene.

Prosjekter og finansiering

Prosjektlederstillingen er finansiert over HiLs budsjett. Ellers har en stor del av forskningsaktivitetene vært finansiert med midler fra Norges Forskningsråd. Senteret har fått tilsagn om midler fra Strategisk høgscoleprogram over en treårsperiode. I tillegg har Senteret i 2003 fått midler fra Vox (Nasjonalt senter for voksnes læring) og PROKOM (Program for satsing på kommunikasjon).

Prosjektporteføljen er presentert nedenfor.

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Innvandrerkvinnens forhold til fjernsynet.	Norges forskningsråd, strategisk høgscoleprogram	Eva Bakøy
De kompetente eldre. Om IKT-bruk i aldersgruppen 67+.	Norges forskningsråd, strategisk høgscoleprogram	Øyvind Nøhr
Evaluerings av fleksibel undervisning	Norges forskningsråd, strategisk (delfinansiering)	Anne-Mette Bjørgen
Følgforskning i tilknytning til prosjektet "IKT i norskopplæring for norske innvandrere". (Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Østlandsforskning)	Vox	Geir Haugsbakk

Nettverksbygging og konferanser

Nettverksbygging både regionalt, nasjonalt og internasjonalt har vært et viktig delmål i 2003. Det er etablert gode internasjonale kontakter, spesielt i forbindelse med planleggingen av et internasjonalt, elektronisk tidsskrift.

Videre er det lagt vekt på å utvikle relasjoner til forskningsmiljøer ved de to andre innlandshøgskolene (Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Hedmark), noe som i 2003 bl.a. har resultert i samarbeid om seminaret "Etikk og IKT" som ble tilbudt alle ansatte ved de tre høgskolene. Hovedtemaet var etiske problemstillinger knyttet til IKT i samhandlingen mellom lærere og studenter på nettet.

Senteret har som ambisjon at HiLs FoU-satsing innen mediepedagogikk skal være synlig gjennom i både egne konferansearrangement og bidrag på sentrale konferanser innenfor feltet nasjonalt og internasjonalt. Det største løftet for Senter for mediepedagogikk i 2003 har vært avviklingen av konferansen "Didaktikk og teknologi – om dialog og nærhet i fleksibel undervisning". Det ble en suksess med ca. 300 deltakere, og konferansen er i ferd med å bli godt innarbeidet. Den mest omfattende markeringen eksternt var ved konferansen "European Conference on Educational Research" som ble holdt på Universitetet i Hamburg, og der Senteret var representert med tre paper-bidrag.

Kompetanse

Senteret er i liten grad bemannet med egne ansatte i forsøksperioden. Arbeidskraft og kompetanse som benyttes til forskningsvirksomheten, er primært ansatte ved de ordinære avdelingene. De trekkes inn i virksomheten ved Senteret for å samle og profilere forskning som er relatert til det mediepedagogiske feltet. Personalet som på denne måten representerer den mediepedagogiske satsingen, består av professorer, førsteamanuenser og høgskolelektorer.

I tillegg har flere av doktorgradstipendiatene ved pedagogikkseksjonen en viktig rolle i satsingen ved Senter for mediepedagogikk. Det gjelder Yvonne Fritzes doktorgradsarbeid om "kommunikasjon i mediebasert undervisning". Fritzes stipendiatperiode utløp i 2003, og hun er nå ansatt som førsteamanuensis ved pedagogikk. En ny stipendiat innen det samme fagfeltet har blitt tilsatt i 2003. Det er Geir Haugsbakk med prosjektet "Retorikk, teknologi og læring". Det er også vedtatt at Høgskolen skal utlyse ytterligere en stipendiatstilling som vil være nært knyttet til Senterets arbeidsfelt. Fagområdet for denne stipendiaten er pedagogisk evaluering av fleksibel undervisning.

Publikasjoner i 2003

Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor institusjonen

- Haaland, Svein Oddvar (red.). Norden, Australia og hjem igjen : rapport fra et reisende seminar om fleksibel undervisning. Tromsø, Sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning, 2003 (SOFFs skriftserie; 2003: 2) 197 s.

Kapittel i faglig bok utgitt på forlag

- Fritze, Yvonne. Dialogiske monologer og monologiske dialoger. I: Dialog og nærhet : IKT og undervisning / Yvonne Fritze, Geir Haugsbakk og Yngve Troye Nordkvelle (red.). Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2003: 125-40.
- Fritze, Yvonne; Haugsbakk, Geir; Nordkvelle, Yngve Troye. Dialog og nærhet i fleksibel undervisning : en innledning. . I: Dialog og nærhet : IKT og undervisning / Yvonne Fritze, Geir Haugsbakk og Yngve Troye Nordkvelle (red.). Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2003: 8-18.
- Haugsbakk, Geir. Problemer i Paradis? : eller hvorfor gjør ikke studentene som vi sier de skal gjøre? I: Dialog og nærhet : IKT og undervisning / Yvonne Fritze, Geir Haugsbakk og Yngve Troye Nordkvelle (red.). Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2003: 109-124.
- Nordkvelle, Yngve Troye; Nyhus, Lene. Erfaringer og forskning og praktiske anvisninger : om behovet for bedre kommunikasjon i nettbaserte studier. I: Dialog og nærhet : IKT og undervisning / Yvonne Fritze, Geir Haugsbakk og Yngve Troye Nordkvelle (red.). Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2003: 141-156.
- Nordkvelle, Yngve Troye. Overvåking av lærende dialoger. I: Dialog og nærhet : IKT og undervisning / Yvonne Fritze, Geir Haugsbakk og Yngve Troye Nordkvelle (red.). Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2003: 157-169.
- Schulstok, Torild; Svoen, Brit. Bredbåndsanvendelser i undervisning og læring. I: Dialog og nærhet : IKT og undervisning / Yvonne Fritze, Geir Haugsbakk og Yngve Troye Nordkvelle (red.). Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2003: 170-182

Kapittel i faglig bok eller rapport utgitt av institusjon, forening

- Haugsbakk, Geir. Hva er det vi snakker om - egentlig. I: Norden, Australia og hjem igjen : rapport fra et reisende seminar om fleksibel undervisning. 2003. (SOFFs skriftserie, Universitetet i Tromsø; 2003:2) 127-140

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Haugsbakk, Geir. The social construction of the digital learning arenas - some preliminary reflections : paper. European Conference on Educational Research. Hamburg; september 2003.
- Nordkvelle, Yngve Troye. Teachers professionalism, ethics and politicising technology. European Conference on Educational Research. Hamburg; september 2003.
- Nordkvelle, Yngve Troye; Tosterud, Randi. Learning management systems as superpanopticon – some ethical considerations. European Conference on Educational Research. Hamburg; september 2003.

Faglig utviklingsarbeid ved Senter for livslang læring

Kontaktperson: Ann Kjersti Sletten. Tlf. 61 28 83 72/958 65 876. E-post: Ann-Kjersti.Sletten@hil.no

Senter for livslang læring, SeLL, er Høgskolen i Lillehammers enhet for etter- og videreutdanning og oppdragsundervisning. Senteret har 23 medarbeidere med bred erfaring og kompetanse. SeLLs virksomhet er oppdragsfinansiert, og senteret omsatte i 2003 for ca 20 millioner kroner.

SeLLs mål er å være en nasjonalt ledende aktør innen høyere utdanning i forhold til å utvikle og tilby godt tilrettelagte og fleksible utdanningstilbud for voksne. Dette skjer gjennom å utvikle og drifte opplæringstilbud som kombinerer kvalitet i læringsprosessene med fleksibilitet i gjennomføringen.

SeLLs virksomhetsområder er:

- Utvikling og gjennomføring av fleksible studier, inkludert internopplæring for virksomheter.
- Medieproduksjoner; rene video- bilde- og lydprodukter, nettbaserte løsninger inklusive portaler, interaktive medier, brosjyrer og trykksaker
- Kurs, konferanser og arrangementer
- Veiledning og undervisning

Det ligger betydelige faglige utviklingsoppgaver i SeLLs arbeid knyttet til utvikling av studietilbud, nettløsninger og læremidler. De fleste studier SeLL utvikler, er fleksible kurs med bruk av nettbaserte læringsmiljøer. Her er utviklingsarbeidet knyttet til utforming av studiemodell, der det nettbaserte læringsmiljøet spiller sammen med andre læringsaktiviteter. Videre er det utviklingsoppgaver knyttet til utforming av læringsomgivelsene i det nettbaserte læringsmiljøet. Det ligger også utviklingsoppgaver i pedagogisk tilrettelegging av innholdet på nettet, samt i utvikling av fagstoff i form av artikler og produksjon av bilde- og lydmateriell (video og triggere). Vår

pedagogiske plattform er i de fleste tilfeller basert på problemorientert læring, samarbeid i grupper og prosessorientert skriving. Her står dialog og veiledning sentralt.

Fleksible studier

Innenfor dette feltet er utviklingsarbeidet hovedsakelig knyttet til hvordan IKT skal understøtte læringsprosessene ved å være et sentralt redskap for veiledning, kommunikasjon og undervisning. Et viktig element her er hvordan en legger til rette og motiverer for aktivitet på nettet og samarbeid over avstand. Sammenhengen mellom fysiske samlinger, individuelt og gruppebasert arbeid og ulike læringsressurser står her sentralt. Et spennende utviklingsarbeid det siste året har vært å ta i bruk lydopplæring for 140 vogntogsjåførere i en regional transportbedrift. Innholdet skulle ivareta bedriftens opplæring i kvalitetssikring og sikkerhet. Av andre utviklingsprosjekter kan nevnes:

- Bruk av nettstøttet internopplæring for tilsynsveterinærer på oppdrag for SNT (nå Mattilsynet)
- Studiestart – et kursopplegg på oppdrag fra Yrkesorganisasjonens sentralforbund
- Utvikling av et fleksibelt studium for Arkitektthøgskolen, herunder produksjon av panoramafotografier av kjente bygninger i Norge med støtte fra SOFF
- YOU – et nytt fleksibelt studium i yrkes –og utdanningsveiledning på oppdrag fra Oppland Fylkeskommune

Evalueringer

SeLL gjennomfører jevnlig evalueringer av egne produkter, og utvikler kompetanse på evaluering av fleksible studier. Som et ledd i økt satsing på å fremme nevnte kompetanse, har SeLL prosjektlederansvar for prosjektet "Selvevaluering – hvordan kan det fremme organisasjonslæring?" Prosjektet er en del av prosjektporteføljen under høyskolens Senter for mediepedagogikk. Formålet med prosjektet er å stimulere til økt engasjement og bevissthet omkring selvevaluering og organisasjonslæring. Prosjektet har organisasjonslæring som overordna perspektiv, og skal sette fokus på hvorfor og hvordan selvevaluering kan være et viktig hjelpemiddel i eget utviklings- og læringsarbeid omkring det å forbedre egne produkter og prosjekter, spesielt med tanke på bruk av nettbaserte læringssystemer. Prosjektet er ment å ende opp i en **praktisk håndbok** rundt det å evaluere undervisningsopplegg med bruk av IKT.

Portaler

Utviklingsarbeid knyttet til portaler har økt kraftig på SeLL de siste årene. Pr i dag har vi ansvaret for/er involvert i tre slike portaler.

SeLL har på oppdrag fra Læringssenteret vært en sentral medspiller i utviklingsarbeidet av Utdannings- og forskningsdepartementets nye kvalitetsportal **skoleporten.no** (tidligere Kvalitetsportalen).

Prosjektet "**Helsestasjonen.no**" har som mål å utvikle en ny arbeidsmetodikk og gjøre erfaringer med en ny og interaktiv kommunikasjons- og informasjonsarena for helsestasjoner. Prosjektet finansieres av Sosial- og Helsedirektoratet.

HØYVIS – Nasjonalt kompetansesenter for bredbåndsanvendelser har i 2003 bl a videreutviklet HØYVIS (www.hoyvis.no) som nettsted for kunnskap og veiledning innen bredbåndsanvendelser i offentlig sektor.

Brit Svoen og Torild Schulstok har skrevet artikkelen "Bredbåndsanvendelser i undervisning og læring", publisert i boka Dialog og nærhet - IKT og undervisning, Fritze/Haugsbakk/Nordkvelle (red.) HøyskoleForlaget, 2003.

Medieproduksjoner

Følgende videoprogrammer har blitt produsert ved SeLL i 2003:

- Fire temavideoer om Røros for Riksantikvaren
- "Bondesamfunnet fra 1850" Dokumentarprogram i samarbeid med Tore Pryser og Øyvind Tønnesson, produsert med støtte fra SOFF
- Diverse videosnutter til et nettbasert opplæringsprogram for SNT (nå Mattilsynet)
- "Bilder taler til hjertet". Om bruk av bilder på video
- Tre dramatiserte triggere og en markedsføringvideo til Paramedicstudiet
- Forprosjekt "Et meningsfullt liv i en lam kropp". Tre videoer til et større DVD-prosjekt om sykdommen ALS
- Forprosjekt til dokumentarfilmen: "Da keiseren kom til Balestrand"
- Tilrettelegging av to problemområder til Ped grunnfag til CD- ROM.
- "Selv den lengste reise begynner med det første skritt". En video om motivasjon.

Doktorgradsstipendiater ansatt ved HiL i 2003

Høgskolen i Lillehammer har pr 1. mars 2004 åtte ansatte i doktorgradsstipendiatstillinger av 3 eller 4 års varighet. I tillegg har to personer nylig avsluttet stipendperiodene, og er i ferd med å fullføre sine avhandlinger. I tillegg er 2 stipendiatstillinger under tilsetning og 5 stipendiatstillinger skal utlyses i nær framtid.

Alle stipendiatene har 3 årsverk til disposisjon for arbeidet med utdanningen. De som ansettes i 4-årige stipendiatstillinger, har 25% pliktarbeid for avdelingen eller seksjonen de er tilknyttet (undervisning m.v.)

Stipendiatene er av flere grunner en viktig ressurs for høgskolen. De utfører forskning på høyt nivå, og utvikler ny, grunnleggende kunnskap innenfor sine fagområder. Utvikling av ny kunnskap gjennom vitenskapelige prosesser er et av de mest grunnleggende kjennetegn ved en akademisk institusjon, og følgelig gir stipendiatene et viktig bidrag til høgskolens kjernevirksomhet.

Stipendiatene medfører videre en vitalisering av forskningen ved HiL. De kommer til dels utenfra, bærer med seg nye faglige impulser, og representerer et bindeledd til universiteter i inn- og utland. Høgskolen har som ambisjon å gi stipendiatene veiledning på høyt nivå, hvilket er en stimulans for de ansatte som tildeles veiledningsansvar. Noen av stipendiatene har ansatte ved høgskolen som hoved- eller biveileder, og alle stipendiatene skal ha en intern veileder hvis de har hovedveiledere ved den doktorgradsgivende institusjonen de er tilknyttet. Dette gir fast ansatte erfaring med doktorgradsutdanning, hvilket er verdifullt for en høgskole med mål å etablere egne doktorgradsutdanninger på sikt.

Den tredje grunnen til at stipendiatene er en viktig gruppe for høgskolen, ligger i at de representerer et rekrutteringspotensial. Ved Høgskolen i Lillehammer – som ved mange andre høgskoler og universiteter –

tilsier alderssammensetningen i det vitenskapelige personalet at det må skje en betydelig rekruttering av nye medarbeider det kommende tiåret. Det er å håpe at stipendiatene finner seg til rette ved høgskolen, og vil søke ledige stillinger i framtida.

Nedenfor følger en kort presentasjon av stipendiatene og deres forskningsprosjekter.

Kort presentasjon av doktorgradsstipendiatene

Jenny Steinnes

Fagområde
Pedagogikk

Arbeidstitel på avhandlingen

Fra utvikling til transformasjon, et forsøk på å tenke opplysningstanken på nytt

Problemstilling/sammendrag

Arbeidet har et språkkritisk, filosofisk grunnlag der filosofen Jacques Derridas tilnærminger og perspektiver settes inn i tenkingen rundt pedagogikk generelt og institusjonalisering av pedagogiske handlinger spesielt. Prosjektet er identifisert som del av skoleutviklings-prosjektet ved Høgskolen i Lillehammer, og har som målsetning både å problematisere/ reflektere over tenkingen i dette prosjektet med utgangspunkt i utviklingsbegrepet, samt å foreslå nye tilnærminger. Prosjektet har både en dekonstruktiv og en konstruktiv side der det i siste del av arbeidet vil bli forsøkt skissert undervisningsopplegg som tar høyde for en intensivert refleksjon som en kan lokalisere i Derridas språkkritiske perspektiver.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Steinnes er tatt opp til doktorgradsprogram ved NTNU.
- Hovedveileder: Professor Kjetil Steinsholt, NTNU.
- Biveiledere: Professor Lars Monsen og Professor Øivind Haaland, HiL.
- Ansatt ved høghskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 15.05.02 – 15.05.05.

Rune Hausstätter

Fagområde
Spesialpedagogikk

Arbeidstittel på avhandlingen

Ulikhetens utfordring. Om spesialpedagogikkens fremtid

Problemstilling/sammendrag

Det synes som om faget spesialpedagogikk er i en kontinuerlig forandring politisk og vitenskapelig. Spørsmålet blir om dette virkelig er sant, eller om konservative strukturer/diskurser gjensker tradisjonelle løsningsstrategier og syn på hva som er den spesialpedagogiske oppgaven i dagens samfunn. Gjennom forskjellige bilder inn i det spesialpedagogiske feltet skal viktige aspekter ved dagens fagfelt synliggjøres. På bakgrunn av dette blir målet videre å skape et grunnlag for et bredere utgangspunkt for spesialpedagogikken inn i fremtiden.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Hausstätter er tatt opp på doktorgradsprogram ved NTNU
- Hovedveileder: Professor Øivind Haaland, HiL.
- Biveileder: Professor Hansjörg Hohr
- Ansatt ved høghskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.01.03 - 01.07.06

Yvonne Fritze

Fagområde
Fjernundervisningspedagogikk og kommunikasjon

Arbeidstittel på avhandlingen

Kommunikasjon i den teknologibaserte undervisning: Begrensninger, potentialer og kompensasjon.

Problemstilling/sammendrag

Samfundets øgende behov for mere kundskab og fleksibilitet medfører, at nye medier har fået en central position indenfor undervisning generelt. Fjernundervisning har lange traditioner for brug af medier som distanceoverbyggere mellem undervisningsinstitution og de studerende. Noget tyder imidlertid på, at det vi kalder nye undervisningsformer (med reference til nye medier), ikke har skabt

en radikal anderledes strukturering af undervisningen. Spørsmålet er derfor, om medierne overvejende har været brugt, og stadig bruges, som distanceoverbyggere til formidling af traditionel undervisning? Man kan videre spørge, om undervisning over afstand iagttages gennem en semantik der refererer til den traditionelle undervisning, ansigt-til-ansigt, og om en for sterk reference til kendte undervisningsformer kan gøre os blinde for fjernundervisnings kommunikative begrænsninger og eventuelle nye pædagogiske potentialer?

For at svare på disse spørgsmål ønsker jeg derfor at undersøge, hvilke kommunikative forskelle der er mellem samme undervisningsrelaterede kommunikationsformer udsat for henholdsvis en nær- og fjernundervisningskontekst (nær- og fjernundervisningsmedier)? herunder om eventuelle ligheden hellere er sproglige og begrebmæssige, frem for en kommunikative?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Fritze er tatt opp på Dr. program ved Syddansk Universitet (SDU), Odense, Dansk Institut for Gymnasiepædagogik (DIG).
- Hovedveileder: Professor Lars Qvortrup, SDU
- Ansatt ved høghskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.08.99 - 01.10.03.

Geir Haugsbakk

Fagområde
Pedagogikk/mediepædagogikk (IKT og læring)

Arbeidstittel på avhandlingen

Retorikk, teknologi og læring - en grunnleggende analyse av språk og begrepsbruk knyttet til bruk av IKT i undervisningssammenheng

Problemstilling/sammendrag

Med utgangspunkt i bruken av IKT i undervisningssammenheng er problemstillingene i hovedsak knyttet til to grunnleggende forhold: 1) språk- og begrepsbruken og diskursen knyttet til teknologi og læring, og 2) læringsperspektivene i forbindelse med bruk av teknologi i undervisning. Sentrale spørsmål blir: Hva er det som kjennetegner språk- og begrepsbruken, hva gir den uttrykk for og hvilke kontekstuelle rammer er det som kan bidra til å forklare den? Hva er de dominerende læringsperspektivene slik de kommer til uttrykk gjennom språkbruken, argumentasjonen, forestillingene, forventningene og den grunnleggende tekningen hos de ansvarlige for de aktuelle, teknologi-baserte undervisningsoppleggene? Generelt vil språk- og begrepsbruken knyttet til IKT og læring bli forsøkt satt inn i en bred politisk, samfunnsteoretisk og historisk sammenheng. Og slik vil dette også representere en sentral innfallsvinkel for å forstå utviklingen av de såkalte digitale læringsarenaene.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Haugsbakk er tatt opp på doktorgradsprogram ved Universitetet i Tromsø (pedagogikk).
- Hovedveileder: Professor Gunnar Greppeud, UiT.
- Biveileder: 1. amanuensis Yngve Nordkvelle, HiL.
- Ansatt ved høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.03.04 - 01.03.08.

Astrid Halså

Fagområde
Sosiologi

Arbeidstittel

Foreldreskap og psykiske lidelser

Problemstilling/sammendrag

Avhandlingen er en studie av hvordan det offentlige hjelpeapparat kan støtte og hjelpe foreldre med psykiske lidelser, når det gjelder omsorgen for barna i familien. Hva opplever foreldrene med psykiske lidelser som vanskelig i omsorgen for sine barn? Og hvilke trekk ved familiens situasjon og hjelpeapparatets organisering hemmer og fremmer muligheten for at foreldrene får offentlig hjelp og støtte til å mestre barneomsorgen.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Halså er tatt opp på doktorgradsprogram ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU.
- Hovedveileder: Professor Kari Moxnes, NTNU.
- Ansatt ved høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.08.99 - 01.08.03.

Bente Heimtun

Fagområde
Sosiologi - turisme

Arbeidstittel på avhandlingen

Single-women and the tourism experience

Problemstilling/sammendrag

This study aims to explore the tourism experiences of an under-researched group of women; those who live alone in their mid-life. It is my intention to use empirical data to develop theory which can make sense of mid-life single women's experiences of the summer holiday. I aim to investigate the extent to which cultural and ideological constraints of everyday life and the liminoid freedom associated with leisure travel affect women's self perception and self-esteem. Tuula Gordon has shown that singleness parts from general norms of living and that single women express a need to construct their lives. I am concerned with how this "otherness" and search for identity is embedded in the tourism experience. Tuula Gordon reports that single women are keeping themselves

busy during their leisure time, but she also claims that single women find it difficult to organize holidays if they are reluctant to go alone. How single women deal with the holiday period, and the role it has in shaping their sense of self, is the main focus of this study. In order to reveal, explore and explain these meanings I will be guided by two research questions:

1. How do mid-life single women anticipate their summer holiday experience?
2. How do mid-life single women evaluate the experiences given by their summer holiday?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Heimtun er tatt opp på doktorgradsprogram ved University of West of England.
- Hovedveileder: Professor Cara Atchison, University of West of England.
- Biveileder: Professor Tim Gale, University of West of England.
- Internveileder: 1. amanuensis Christer Thrane, HiL.
- Ansatt ved høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.11.03 - 31.10.07.

Ulla Higdøm

Fagområde
Samfunnsplanlegging/regional planlegging

Arbeidstittel på avhandlingen

Partnerships in Norwegian – Multi-level governance structures in the regional planning – and developing system

Problemstilling/sammendrag

The county municipalities in Norway are under pressure. Their "new" key role is as regional developers, and several experiments are carried out to strengthen this role. The main factor for success as a regional developer is building partnerships, and it is important to look into the emergence of partnerships in the context of a possible transition from government to governance. The focus of the study will be partnerships linked to the institutional regional planning- and developing system in Norway. It is also interesting to pursue the notion of the Norwegian and the Nordic model of governance developing through experiments. The main questions could be;

- How do County councils implement and build partnerships?
- How are these partnerships working?
- Are there differences between ideals and realities?
- Do regional partnerships build institutional capacity?
- Can building of partnerships be looked upon as a catalyst for institutional change?

In this study there are three cases; Hedmark, Oppland and Østfold county municipalities.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Higdem er tatt opp på doktorgradsprogram ved Norges Landbrukshøgskole.
- Hovedveileder: 1. amanuensis Terje Holsen, Norges Landbrukshøgskole.
- Ansatt ved høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.01.2003 - 31.12.2005

Tor Helge Pedersen

Fagområde

Statsvitenskap, offentlig politikk, organisasjonsvitenskap

Arbeidstitel på avhandlingen

Utflatingsbølgen i kommunal sektor

Problemstilling/sammendrag

Utflating av vertikal organisasjonsstruktur er nærmest å betrakte som en organisatorisk pandemi. Ulike virksomheter verden over har de siste 10-15 år benyttet utflating som eget reformtiltak eller som en del av en større reorganiseringsprosess. Dette gjelder også norske kommuner der den såkalte tonivå-modellen er en av de raskest spredende modeller for effektivisering og modernisering. Vi kan derfor snakke om en utflatingsbølge i den kommunale sektor.

Temaet flat struktur og resultatenheter i norske kommuner skal belyses gjennom følgende overordnede problemstilling i prosjektet: Hva skjer når tonivåmodellen møter kommunale realiteter – og hvilke effekter har den?

Studien har to empiriske fokus som skal belyses med ulikt sett av teorier. Det teoretiske rammeverket til modellens reise inn i sektoren og de adopterende kommuner skal trekke på tradisjonelle teorier om diffusjon samt nyere teorier om konstruksjon, spredning og implementering av organisasjonsmodeller.

Hovedvekten i studien er en sammenlignende casestudie av effektene til modellen i et utvalg kommuner (og resultatenheter). Det teoretiske rammeverket er økonomisk-rasjonell organisasjonsteori og skandinavisk institusjonell teori.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Pedersen er tatt opp på Dr. program ved Universitetet i Tromsø (UiT).
- Hovedveileder: Professor Kjell Arne Røvik, UiT.
- Internveileder: 1. amanuensis Jon Helge Lesjø, HiL.
- Ansatt ved høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.11.03 - 01.11.06

Frode Nordås

Fagområde

Film- og fjernsynproduksjon

Arbeidstitel på avhandlingen

Digital filmproduksjon i Noreg

Problemstilling/sammendrag

Avhandlinga Digital filmproduksjon i Noreg tek for seg korleis digitalt produksjonsutstyr påverkar filmproduksjonar i Noreg. Her er det sentralt både med produksjonsmessige og estetiske endringar. Vil dette endra måten å produsera film på? Og kva skjer med estetikken når den går frå analog til digital?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Nordås er tatt opp på doktorgradsprogram ved NTNU
- Hovedveileder: Professor Kathrine Skretting, NTNU
- Biveileder: 1. amanuensis Jan Anders Diesen, HiL.
- Ansatt ved høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.09.01 - 01.01.05.

Alex Iversen

Fagområde

Medievitenskap

Arbeidstitel på avhandlingen

Iscenesatt virkelighet. Reality-TV i samtidens mediekultur

Problemstilling/sammendrag

”Iscenesatt virkelighet” er et prosjekt der formålet er å undersøke samtidens mediekultur gjennom en analyse av et av dens mest kontroversielle uttrykk: reality-sjangeren. Det generelle utgangspunkt for prosjektet er den påfallende interessen for virkelighet, autentisitet og intimitet som kan spores nesten overalt i samtidens mediekultur. Konkret er hovedmålet å undersøke hvordan denne tendensen kommer til uttrykk og blir bearbeidet i reality-seriene Big Brother, Robinson, Temptation Island og Eldrebølgen. Prosjektet har videre to delmål: (1) Hvordan kan denne tendensen forstås i perspektiv av reality-sjangerens utvikling og voldsomme popularitet? Og (2), hvordan kan denne utviklingen og tendensen fortolkes i et kulturalanalytisk perspektiv?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Iversen har søkt opptak på doktorgradsprogram ved Universitetet i Oslo.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.08.03 - 01.08.06

Avlagte doktorgrader 2003

OL-saken. En prosess-sosiologisk studie av planlegging, politikk og organisering.

Temaet for Jon Helge Lesjøs avhandling er den politiske plan- og beslutningsprosessen knyttet til Lillehammer- OL i perioden 1981-94. Tilnærmingen er historisk-sosiologisk og OL-prosjektet studeres i sin forvandlingsprosess fra idéutvikling, gjennom planlegging og strategiske beslutninger, til organisering og iverksetting.

Avhandlingen er formet som en fortelling der det dokumenteres hvordan ulike drivkrefter og maktkonstellasjoner avløser hverandre. Det identifiseres tre distinkte faser: den første fasen preget av lobbyvirksomhet for å vinne arrangementet, den andre fasen preget av strid og kamp mellom ulike aktørgrupper om å skaffe seg kontroll over prosjektets utforming, og den tredje fasen med sterk statlig styring.

Avhandlingen er teoretisk inspirert av Norbert Elias' prosess-sosiologiske tilnærming og ulike former for institusjonell teori. Analysen viser at sosiale felter kan bli preget av spill mellom sterke aktører som former figurasjoner innen et sett regler. Den olympiske bevegelse gjennomgikk store endringer mens Lillehammer-OL ble omdannet fra en ide til et konkret utbyggingsprosjekt. Dette sammen med økte ambisjoner bidro til dynamiske prosesser som sprengte forhåndsdefinerte rammer og la grunnlag for nye. Etablerte spilleregler ble erstattet av nye, og større spillere fortrenget tidligere entreprenører. Planlegging over lange tidsspenn blir innvevd i sosiale prosesser med en rekke utilsiktede konsekvenser, som følge av mellom annet endrede maktbalanser mellom aktørene. Men erfaringen er også at det er mulig under bestemte betingelser å styre store prosjekter gjennom organisering og klare rammer.

OL-prosjektet ble formet innen rammen av en politisk meningsdannelsesprosess der aktørenes begrunnelser og saksdefinering delvis skifter karakter under saksforløpet. Noe av det særegne ved Lillehammer-OL var blandingen av institusjonelle standarder fra det olympiske feltet med foreliggende

organisasjonsformer og ideologi fra norsk nærings- og samfunnsliv, som til sammen skapte noe nytt.

Lesjø forsvarte avhandlingen for dr.philos-graden 9. mai 2003 ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo. Lesjø er ansatt som førsteamanuensis ved Avdeling for samfunnsvitenskap, Høgskolen i Lillehammer.

Appendiks

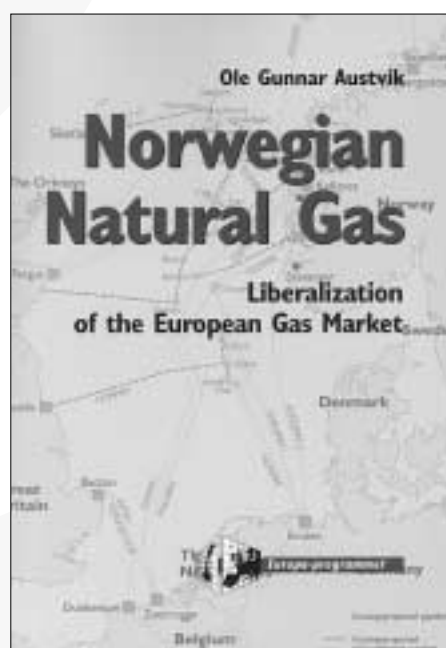
Utvalg av bøker fra HiL-ansatte i 2003

Forskere ved Høgskolen i Lillehammer publiserer en rekke bøker også på eksterne forlag. Her er et utvalg fra 2003.

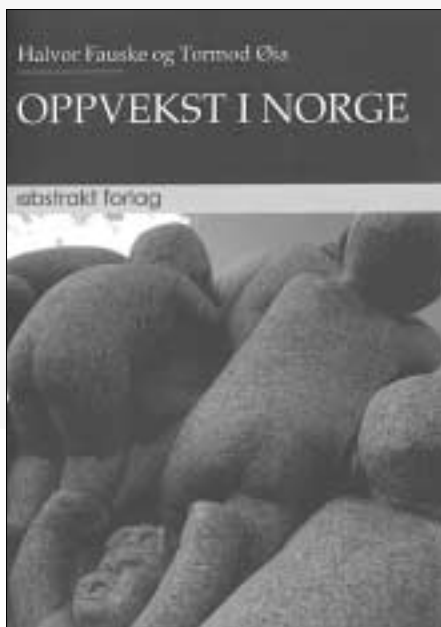
Ole Petter Askheim:
Fra Normalisering til empowerment
Ideologier og praksis i arbeid med funksjonshemmede
Gyldendal Akademisk ISBN 82-05-30242-1

Boka redegjør for endringene de siste tiårene i de ideologiske strømningene bak politikken rettet mot funksjonshemmede og andre bistandstrengende. Forfatteren belyser det teoretiske grunnlaget for normaliseringstenkningen og viser hvordan denne tenkningen etter hvert har blitt utfordret av strømninger som fokuserer på den enkelte tjenestebrukens rett til innflytelse over så vel egne tjenestetilbud som hvordan livet skal leves. Boka går grundig inn på disse strømningene som internasjonalt har fått betegnelsen "empowerment". Den legger vekt på å analysere og drøfte hvilke utfordringer strømningene representerer for dagens profesjonelle omsorgsarbeidere.

Ole Gunnar Austvik:
Norwegian Natural Gas
Liberalization of the European Gas Market
Europa-programmet 2003 ISBN 82-91165-30-0

The book gives a comprehensive analysis of the ongoing liberalization of European gas markets and Norway's role as a major gas exporter. It argues that liberalization of a market for non-renewable resource like natural gas presents substantial challenges for the regulator as well as the regulated. The book also demonstrates that the rent to be distributed in the gas chain will make the European gas market more politicized than most other markets for the foreseeable future. The processes are important not only to Norwegian and European economic interests and trade, but also to diplomacy, foreign and security policy.

Halvor Fauske og Tormod Øia:

Oppvekst i Norge

Abstract forlag ISBN 82-7935-095-0

Boken gir en grundig innføring i teorier både om barn og unge, sosialisering og barn og unges posisjon i det senmoderne samfunn. Det trekkes linjer tilbake i historien for å forstå barn og unge i dagens samfunn. Viktige oppvekstarenaer som familie, skole og fritid belyses ut fra empirisk kunnskap og ulike teoretiske tilnærminger. Kjønn, etnisitet og sosial ulikhet er gjennomgående temaer. Ellers omhandler boken temaer som nye familieformer, skole og etablering, livsstil, fritid og jevnaldersmiljø, marginalisering og utsatte ungdomsgrupper. Boken gir en grundig innføring og en kunnskapsstatus når det gjelder forskningen om barn og unge.

Yvonne Fritze, Geir Haugsbakk og Yngve Troye Nordkvelle (red.):

Dialog og nærhet

IKT og undervisning

Høgskoleforlaget ISBN 82-7634-529-8

Boka har en tematisk spennvidde fra filosofi til videoteknikk og bredbånd, representerer både humanistiske og teknologiske ståsteder og inneholder en blanding av norske og internasjonale bidrag fra dagens debatt om fleksibel undervisning, didaktikk og teknologi. Oppmerksomhet er rettet mot betydningen av dialog og nærhet i fleksibel undervisning og mer generelt i forbindelse med bruk av ny teknologi i undervisningssammenheng. Boka har et kritisk siktepunkt og setter søkelys på de spenninger som finnes mellom didaktikkens idealer og teknologiens muligheter og begrensninger, og spesielt hvilke problemer vi kan møte når vi baserer fleksibel undervisning på bruk av Internett.

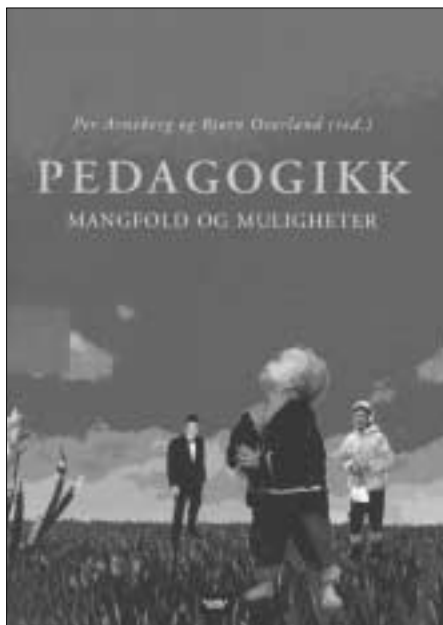

Bente Ohnstad:

Taushetsplikt, personvern og informasjonssikkerhet i helse- og sosialsektoren

Gyldendal Akademisk ISBN 82-05-31498-5

Boken omhandler taushetsplikt, personvern og informasjonssikkerhet i helse- og sosialsektoren, herunder barnevernet og trygden. Familievernets og apotekenes taushetsplikt er også behandlet. Videre er behandling av opplysninger i henhold til personopplysningsloven og helseregisterloven et tema. Boken retter oppmerksomheten mot muligheter for og begrensninger i kommunikasjon og samarbeid innen og mellom ulike instanser. Grunnleggende forvaltningsmessige prinsipper, hvis formål er å fremme rettssikkerhet, er tatt med som innfallspunkt til problemområdet taushetsplikt og personvern. Ett av disse prinsippene er offentlighetsprinsippet som innebærer innsyn og kontroll med forvaltningen. 3. utgave er ajourført ut fra ny helsepersonellov, ny personopplysningslov og ny helseregisterlov. Andre endringer i regelverket er også innarbeidet.

Per Arneberg og Bjørn Overland (red.):

Pedagogikk

Mangfold og muligheter

N.W.Damm & Søn ISBN 82-508-2165-3

I denne boka beskrives og drøftes sentrale teorier om *oppdragelse, dannelse og sosialisering* og mange av de vilkår som er med på å bestemme førskolelæreres og læreres rolle i barnehagens og skolen virksomhet. Perspektiver er hentet fra *filosofi, psykologi, sosiologi, jus og didaktikk*. Det karakteristiske ved pedagogikken er at disse disiplinene settes inn i en sammenheng der oppdragelse, læring, lek og undervisning er i fokus. Didaktikken med sin vektlegging av mål, innhold, arbeidsmåter, vurdering, elevforutsetninger og rammebetingelser framstår her som den integrerende disiplin i en slik pedagogikkforståelse.

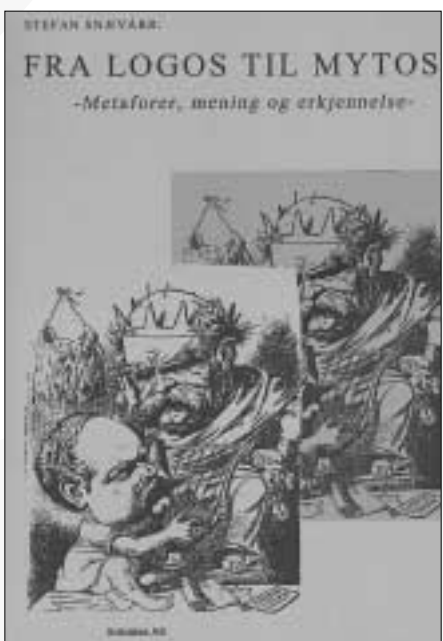

Tor Selstad:

Den nye fylket og regionaliseringen

Fagbokforlaget ISBN 82-7674-936-4

Boka gir en komplett samtidshistorisk og samfunnsgeografisk beskrivelse av fylkenes fortid, status og utviklingsmuligheter. Skal vi forstå framtidens muligheter, er det nødvendig med solid innsikt i dagens ordninger og hvordan disse har vokst fram. Boken innledes derfor med en historisk framstilling av den regionale forvaltningens framvekst, dens transformasjoner, og aktuelle problemer. I tre scenarier drøfter deretter forfatteren hvordan framtidens forvaltningsregioner kan tenkes å bli: statsstyrte, preget av kommunal forvaltning nedenfra – eller får vi ingen politiske regioner på mellomnivå i det hele tatt?

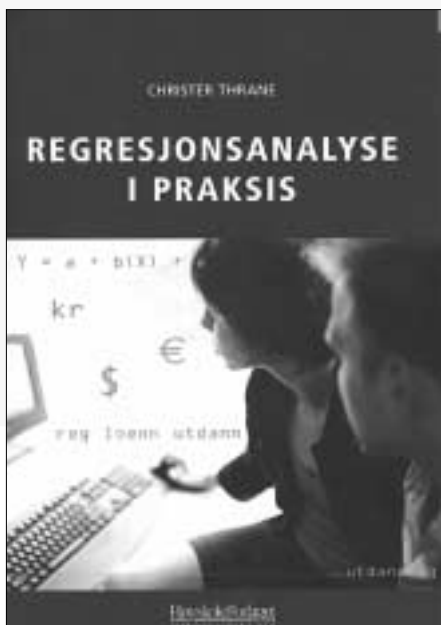
Stefan Snævárr:

Fra Logos til Mytos

Metaforer, mening og erkjennelse

Sokrates AS ISBN 82-91125-06-6

Hva er metaforens natur? Hvordan er deres mulige kognitive funksjon - og har de eller har de ikke en spesiell type mening? Dette er temaer denne boka tar opp. Sentrale filosofer som diskuteres er bl.a. Max Black, Paul Ricoeur, Monroe Beardsley. Idéen som forfatteren legger til grunn er den at hvis det er sant at metaforer spiller en viktig rolle i vår tenkning, og at metaforer på en eller annen måte er forbundet med myter og narrativer, så kan vi si at vår tenkning har et mytisk øyeblikk, i skarp kontrast til hva de som har dyrket ordet hevder. Forfatteren ønsker å forså metaforens meningsbærende kraft, og dypest sett å skjønne den makt metaforen har over språk og sinn; forstå hvordan den dreier vår tanke fra Logos til Mytos.

Christer Thrane:

Regresjonsanalyse i praksis

Høyskoleforlaget ISBN 82-7634-526-3

Denne læreboken har først og fremst et praktisk formål, nemlig å hjelpe studenter og andre med å gjennomføre egne regresjonsanalyser. Det som vektlegges er: Hvordan få gjennomført en regresjonsanalyse i praksis ved hjelp av ulike statistikkprogrammer, hvordan fortolke utskriftene fra statistikkprogrammene, hvordan kommunisere resultater fra regresjonsanalyser videre til lesere uten trening i kvantitative forskningsmetoder. Boken fokuserer på *learning-by-doing*, og de datamaterialene som benyttes i bokens eksempler finnes på en CD som er vedlagt boken. Det er også opprettet en hjemmeside for boken, og fra denne kan svarene på bokens øvingsoppgaver samt flere andre datamaterialer som er egnet til å øve på, lastes ned.

Norolv Veggeland:

Det nye demokratiet

Et politisk laboratorium for partnerskap

Høyskoleforlaget ISBN 82-7634-515-8

Gjennom historien har begrepet demokrati hatt forskjellig mening og betydning. Demokratiet har også vært truet på forskjellige måter og av ulike grunner. I boken tar forfatteren opp situasjon i dag. Han drøfter hva som egentlig skjer når nasjonalstaten forvitrer og nettverksamfunnet bygges i kjølvannet av globalisering og europeisering av politikk og økonomi. Det er ikke slik at følgenvirkningen av EU-integrasjon og regionalisering er et svekket demokrati. I boken blir de nye mulighetene for medvirkning og politisk desentralisering tatt opp. Men for at det skal bli slik må man forstå hva som skjer og hvordan systemet virker. Sikkert er det i hvertfall at de liberale-demokratiske prinsippene om folkestyre, offentlighet og det åpne samfunnet fremdeles gjelder og må forsvares. Ellers kan det som i dag omtales som "fornyelse av offentlig sektor" bli en trussel mot nettopp demokratiet.

Ole Andreas Brekke, Roar Høstaker og Thorvald Sirnes:

Dimensjonar i moderne sosialteori:

Bourdieu, Habermas, Latour og Luhmann

Samlaget ISBN 82-521-5793-9

Sentrale spørsmål i boka er: Korleis kan samfunnet i det heile skildrast? Er uttrykket 'samfunn' egentleg lite eigna til å skildre den tilstanden vi lever i? Og kva inneber moderniteten - ei funksjonell utskiljing av diskursar eller snarare eit implisitt standssamfunn? Finst det i det heile eit område der vi kan overskoda heilskapen og kommunisere fritt om det vi har felles, eller gjer moderniteten heller at vi kan skjule noko for oss sjølve? Dette er spørsmål som dei fire teoretikarane i moderne samfunnssteori - Habermas, Luhmann, Bourdieu og Latour - kretsar om, og gjennom å lese dei mot kvarandre prøver forfattarane å klargjere posisjonane deira. Avslutningsvis vurderer forfattarane i kva grad dei ulike teoretikarane kan knytast til ein metadiskurs bygd på ideala fridom, likskap og brorskap.

Serviceboks, 2626 Lillehammer
Besøksadresse: Gudbrandsdalsveien 350
e-post: mjosbok@sopp.no

Tlf.: 61 28 74 10 / 61 28 74 11
Faks: 61 28 74 12

Mjøs bok er SOPPs fagbokhandel på Lillehammer. Mjøs boks hovedoppgave er å betjene hele høyskolemiljøet med faglitteratur. Hvis du har spesielle behov innen faglitteratur, vil vi hjelpe deg så langt det er mulig.

Mjøs bok er Lillehammers største innen faglitteratur, og har også et stort utvalg i skjønnlitteratur, lyrikk, praktbøker og CD-rom.

Ønsker du bøker tilsendt, sender vi faktfritt ved kjøp over kr. 1000,-, men vi anbefaler alle å oppleve Mjøs bok «live».

For bestilling av bøker, fyll ut skjemaet nedenfor:

Navn:

Adr.:

Postnr./sted:

Tlf.: Faks:

E-post:

Din bestilling:

.....

